BČINSKA SKUPŠČINA PREDLAGA

V nedeljo 28. marca glasovanje o samoprispevku

ODOČI SAMOPRISPEVEK ZA POLOVICO NIŽJI OD SEDANJEGA. VES DENAR BO OSTAL RAJEVNIM SKUPNOSTIM ZA NJIHOVE POTREBE

Občinska skupščina je na seji 11. pruarja obravnavala predloge sve- v krajevnih skupnosti in vodstev užbenopolitičnih organizacij, da j bi komunalne in druge potrebe v ajevnih skupnostih tudi v prihodi- zadovoljevali s krajevnim samo- ispevkom.

Odborniki so ugotovili, da brez moprispevka v zadnjih treh letih kakor ne bi mogli zgraditi toliko st, šol, vodovodov, električnega režja in drugih naprav, kot smo v tem obdobju v naši občini zgra- li. Zato so soglasno podprli pred- g, da bi te probleme, ki jih bo ved- manj, tudi v prihodnje reševali s moprispevkom.

Zavzeli so se, da bi bil prihodnji moprispevek nižji od dosedanjega, rej naj bi znašal 1 % od čistih ebnih dohodkov, uvedli pa bi ga dobo petih let.

S tako zbranim denarjem, pred- loma okrog 750 milijonov starih narjev, bodo krajevne skupnosti daljevale gradnjo in obnavljanje munalnih naprav na svojih pod- čjih.

Programe del za naslednjih pet let sprejemajo te dni občani na zborih volivcev. Obenem razpravljajo o uresničevanju dosedanjih triletnih načrtov. Skupščina je ugotovila, da so bila skoraj v celoti opravljena vsa dela. ki so jih krajevne skupnosti financirale s krajevnim samoprispevkom.

Priporočila je, da se v Kamniškem občanu objavi, kako so bili ti programi uresničeni.

Prav tako je treba na ta način seznaniti slehernega občana z bodočimi programi, ki so bili sprejeti na zborih volivcev.

Na predlog občinske konference SZDL se je skupščina zavzela za to, da bi republiška skupščina spremenila predpise o obdavčevanju sredstev krajevnega samoprispevka in da bo zaprosila Ljubljansko banko, naj sredstva krajevnega samoprispevka obrestuje po normalni obrestni meri.

Skupščina je priporočila vsem delovnim kolektivom, naj o predlogu za uvedbo samoprispevka razpravljajo na sestankih vseh članov.

Odborniki so ob koncu razprave sklenili, naj bi občinska skupščina na prihodnji seji, v začetku marca, razpisala referendum (glasovanje) o samoprispevku za nedeljo, 28. marca letos.

ASFALTNI TRAK JE SEGEL ŽE 12 KILOMETROV V TUHINJSKO DOLINO: Brez samoprispevka bi se verjetno še do danes do Šmartna vozili po luknjah.

Dogovori naj obvezujejo

Na razširjenem sestanku komiteja občinske konference Zveze komunistov, ki so se ga udeležili tudi nekateri gospodarstveniki, so razpravljali o tezah za prihodnjo sejo Centralnega komiteja ZKS o uresničevanju reforme, stabilizaciji in ekonomskem sistemu. Precej žolčne razprave na januarski seji se je udeležila tudi članica sekretariata CK ZKS Danica Jurkovič, ki je tudi pojasnjevala nekatera stališča sestavljavcev tez. Zelo razgibano razpravo je bilo pričakovati, saj je bilo govora o problemih, ki tarejo ne le kamniško, temveč vse jugoslovansko gospodarstvo.

Kamniški komunisti so ugotovili, da so predložene teze dovolj dobra osnova za stališče slovenskih komunistov do sprememb v ekonomskem sistemu. Vendar so hkrati predlagali, da sklepi, ki bodo sprejeti na 18. seji CK ZKS, ne smejo biti preveč splošni, temveč zelo konkretni in tudi obvezujoči za vse komuniste. Dandanes moramo vedeti, kdo in do kdaj bo posamezna stališča uveljavljal v vsakdanjem življenju, je bilo slišati iz ust razpravljavcev. Zato je treba tudi zaostriti vprašanje odgovornosti na vseh ravneh. V Jugoslaviji se ne sme več dogajati, da bodo tisti, ki sprejetih dogovorov ne spoštujejo, materialno na boljšem.

V Kamniku smo si v preteklem obdobju prizadevali razbremeniti gospodarstvo, zato ima kamniška občina tudi eno izmed najnižjih prispevnih stopenj iz osebnega dohodka. Toda nedavno sprejeta gornja meja povečanja proračunov bo onemogočala uresničevanje že sprejetih programov, zato tudi letošnji občinski proračun razen večjih izdatkov za vzgojo in izobraževanje, ne bo bistveno višji. Toda to je kamniški davek naši stabilizaciji.

Teze premalo govore o družbenem usmerjanju delitve dohodka. Republiški zakon, ki so ga poslanci pred nedavnim sprejeli, je več kot potreben. Potrebnost zakona pa potrjujejo tudi ukrepi nekaterih neproizvodnih delovnih organizacij, ki so tik ob zamrznitvi osebnih dohodkov povečale dohodke svojim delavcem. Čeprav takih podjetij v Kamniku nimamo, pa nas njihovi postopki bodejo v oči. Težko je reči, da so prav osebni dohodki zaposlenih v proizvodnji gospodarskih organizacij bili eden izmed vzrokov tako velike inflacije. Res da so se osebni dohodki tudi v Kamniku zadnja leta hitreje povečevali, vendar je bilo to povečanje v večini primerov v skladu z dvigom produktivnosti dela.

Veliko pripomb je bilo slišati tudi na račun obstoječega zunanjetrgovinskega režima. V Jugoslaviji bo moral vladati tak sistem, ki bo stimuliral izvoz industrijskih in kmetijskih izdelkov. Industrija pisarniškega pohištva „Stol" je še pred nekaj leti izvažala 60 % svoje proizvodnje, danes pa le slabo tretjino. Podobne primere v Sloveniji ni težko poiskati. Na drugi strani pa trgovina, ki večkrat vodi celo našo gospodarsko politiko, uvaža vse, kar se ji zahoče. In s čigavimi devizami to delajo, so se vpraševali prisotni. Nova pariteta dinarja bo nedvomno stimulativno vplivala na izvoznike, vendar v prihodnje tudi ne bi smeli pozabiti na carine. Dohodki od carin naj bi bili potrošeni izključno za stimulacijo izvoza in zaščito domače industrije. Ne bi se smelo dogoditi, da bi iz carin financirali federacijo.

Novi zunanjetrgovinski sistem bo moral biti zelo elastičen in v kar največji meri osvobojen administrativnih posegov zvezne uprave. Z devizami bodo morali v bodoče upravljati tisti, ki jih ustvarjajo. V takem sistemu se ne bi moglo dogoditi, da je za uvoz redkega reprodukcijskega materiala, ki je vreden nekaj sto dolarjev, potreben nekajmesečni skrajno birokratski postopek. V takih primerih zaradi počasnega reševanja večkrat zastaja tudi proizvodnja v marsikaterem podjetju.

Financiranje federacije naj bo le iz naslova taks in deleža republik, je bilo slišati v razpravi. Zato je treba dosledno uresničiti stališča zvezne konference Zveze komunistov Jugoslavije in preprečiti, da se federacija zaveže razen proge Beograd–Bar in financiranja melioracije v Makedoniji za kakršnekoli denarne pomoči nerazvitim območjem mimo sklada za financiranje teh območij. O nujnosti obstoja sklada za financiranje nerazvitih območij najbrže ni potrebno govoriti, vendar naj bo sklad izključni vir denarne pomoči.

S svojimi stališči je komite občinske konference ZKS Kamnik seznanil tudi sestavljalce tez s priporočilom, da se naša stališča upoštevajo in željo, da na stavljena vprašanja dobimo tudi jasen odgovor.

T. J.

KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

ETO X. — ŠT. 2 FEBRUAR 1971 50 PAR

BČINSKA KONFERENCA SZDL O KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

SAMOPRISPEVEK TUDI V PRIHODNJE

Občinska konferenca SZDL amnik je na seji dne 30. 1. 971 obravnavala dosedanje elo in razvoj krajevnih skup- osti v občini. Po obširni raz- ravi je sprejela več pomemb- ih sklepov in ugotovitev. Na ratko povzemamo nekatere. eč o dosedanjem delu krajev- ih skupnosti pa v naslednji šte- ilki.

– Krajevne skupnosti v kamniški bčini so v obdobju od 1965, ko je ila z uvedbo prvega krajevnega sa- noprispevka postavljena materialna snova za njihovo delovanje, do da- es napravile velik korak naprej s em, da je vsako leto več občanov plivalo na reševanje skupnih pro- lemov v krajevnih skupnostih in v bčini. Tak interes in vpliv je pred- sem posledica vedno večje zavesti bčanov, da lahko z lastnimi sred- tvi v obliki krajevnega samopri- pevka, dopolnjenimi s sredstvi de- lovnih organizacij in proračuna bčine uspešno urejajo svoje skupne otrebe.

– Glede na velike potrebe po urejanju komunalnih problemov ceste, vodovodov, elektrifikacije td.) je bila doslej vsebina dejavnosti rajevnih skupnosti usmerjena pred- sem na to področje. Nedvomno odo naloge na komunalnem pod- ročju tudi v prihodnje predstavljale retežni del programov krajevnih kupnosti.

Pereči problemi v življenju obča- ov pa narekujejo, da se v prihodnje rajevne skupnosti začnejo bolj za- imati tudi za ostala pomembna rašanja.

To so zlasti vprašanja s področja ocialnega varstva (pomoč in varstvo starelih, otroško varstvo), vseljud- ke obrambe, odnosov med ljudmi, zobraževanje občanov in druga.

Razširitev vsebine dela krajevnih kupnosti tudi na ta področja bo ena najvažnejših bodočih nalog družbenopolitičnih organizacij, zla- sti Socialistične zveze. V krajevnih skupnostih je že v teku akcija za ustanovitev odborov za splošni ljudski odpor, ki bodo zaenkrat ustanovljeni v sedmih krajih in ki naj bi povezovali obrambno aktivnost družbenih dejavnikov z več krajevnih skupnosti.

V okviru uresničevanja akcijskega programa za pomoč in varstvo ostarelih je treba tudi v krajevnih skupnostih ustanoviti komisije za vprašanja socialnega varstva, s pomočjo katerih bodo krajevne skupnosti pomagale izvajati program socialnega varstva, ki ga bo sprejela občinska skupščina.

– Poleg dejavnosti krajevnih skupnosti na področju zadovoljevanja drobnih vsakodnevnih življenjskih potreb, ki je bila doslej ena izmed njenih pomembnih funkcij in bo verjetno to tudi v bodoče, je treba krajevno skupnost hitreje razvijati kot temelj celotnega sistema, v katerem bo komuna postala združenje delovnih, krajevnih in interesnih samoupravnih skupnosti.

Programi krajevnih skupnosti naj bodo skupno z načrti delovnih organizacij osnova in sestavni del srednjeročnega razvojnega programa občine.

Programi krajevnih skupnosti naj bodo odraz široke razprave občanov, družbenih organizacij in društev v krajevni skupnosti. S sprejetimi programi je treba prek glasila Kamniški občan in drugih oblik obveščanja seznaniti slehernega občana. Prav tako je treba občane najmanj enkrat letno seznaniti s tem, kako se ti programi ureničujejo.

Pri oblikovanju, in pri uresničevanju programov krajevnih skupnosti naj sodeluje tudi občinska skupščina s svojimi strokovnimi službami.

– Organizacije SZDL naj skupno s krajevnimi skupnostmi organizirajo razprave o dopolnitvah statutov krajevnih skupnosti. Statute je treba čimpreje dopolniti in prilagoditi sedanjim pogojem dela in novemu občinskemu statutu, ki je bil sprejet junija 1970. Strokovne službe občinske skupščine naj pomagajo svetom krajevnih skupnosti pri izdelavi novih osnutkov statutov.

Pri izdelavi osnutkov je treba upoštevati pogoje, v katerih deluje krajevna skupnost (mesto, večje krajevne skupnosti na podeželju, manjše krajevne skupnosti itd.).

– Organizacije SZDL naj posvetijo posebno skrb razvijanju nove institucije, ki jo na področju delovanja krajevnih skupnosti določa občinski statut. To je zbor delegatov krajevnih skupnosti, ki je zasnovan kot organ, ki povezuje delo krajevnih skupnosti v občini in zagotavlja večji vpliv občana na politiko občine kot celote.

– Socialistična zveza v celoti podpira pobudo krajevnih skupnosti in občinske skupščine, naj tudi v prihodnje samoprispevek občanov predstavlja osnovo za financiranje programov krajevnih skupnosti.

Na podlagi demokratično sprejetih programov dela naj se občani odločijo o višini samoprispevka. Socialistična zveza se zavzema za to, da v prihodnjem dogovoru glede višine tega prispevka upoštevamo sedanji gospodarski položaj in možnosti občanov. Zato predlagamo, da bi bil bodoči samoprispevek za polovico nižji od sedanjega, znašal naj bi 1 % od čistih osebnih dohodkov. Sprejeli pa bi ga za obdobje srednjeročnega načrta, to je od 1971 do 1975.

Socialistična zveza bo nosilec politične akcije pred referendumom o samoprispevku, ki naj bi bil aprila letos. Že začeta akcija v krajevnih skupnostih se bo nadaljevala na področnih posvetih svetov krajevnih skupnosti in družbenih organizacij v začetku februarja, na letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL, na zborih volivcev v februarju, na sestankih sindikalnih organizacij, v društvih itd. Neposredno pred referendumom pa naj bi samoprispevek obravnaval tudi družbenopolitični zbor občine.

V Kamniškem občanu je treba objaviti podatek o uresničevanju dosedanjih triletnih programov krajevnih skupnosti in o porabi sredstev krajevnega samoprispevka.

– Konferenca priporoča občinski skupščini, naj prouči in izoblikuje trajnejši sistem sofinanciranja potreb v krajevnih skupnostih, npr. kritje funkcionalnih stroškov, soudeležbe pri večjih investicijah, vzdrževanje komunalnih objektov itd.

Pri sofinanciranju investicij je treba upoštevati pripravljenost občanov, da sami zberejo določena sredstva oz. z delom sodelujejo v akciji.

– Občinska skupščina naj bi pomembnejše gradivo za svoje seje pošiljala tudi delegatom oz. predsednikom svetov krajevnih skupnosti, da bi lahko sveti prek odbornika ali neposredno dali svoje pripombe, mnenja in predloge.

– Organizacije Socialistične zveze naj ob naslednjih volitvah zagotovijo, da bodo v nove odbore oz. konference krajevnih organizacij izvoljeni tudi predstavniki delovnih kolektivov, ki naj kot predstavniki interesov proizvajalcev pomagajo razvijati odnose med delovnimi kolektivi in krajevno skupnostjo.

– Krajevne organizacije SZDL in ostale družbenopolitične organizacije SZDL naj posvetijo posebno skrb politični akciji med občani, zlasti v tistih krajevnih skupnostih, kjer je leta 1968 manj kot polovica občanov glasovala za samoprispevek.

– Izvršni odbor občinske konference SZDL naj skupaj z občinsko skupščino in republiškimi poslanci ponovno sproži akcijo za spremembo predpisov o obdavčenju sredstev krajevnega samoprispevka. Ker so to sredstva občanov, naj bi se tudi v bankah obrestovala po normalni obrestni meri, ne pa le 1 % kot doslej.

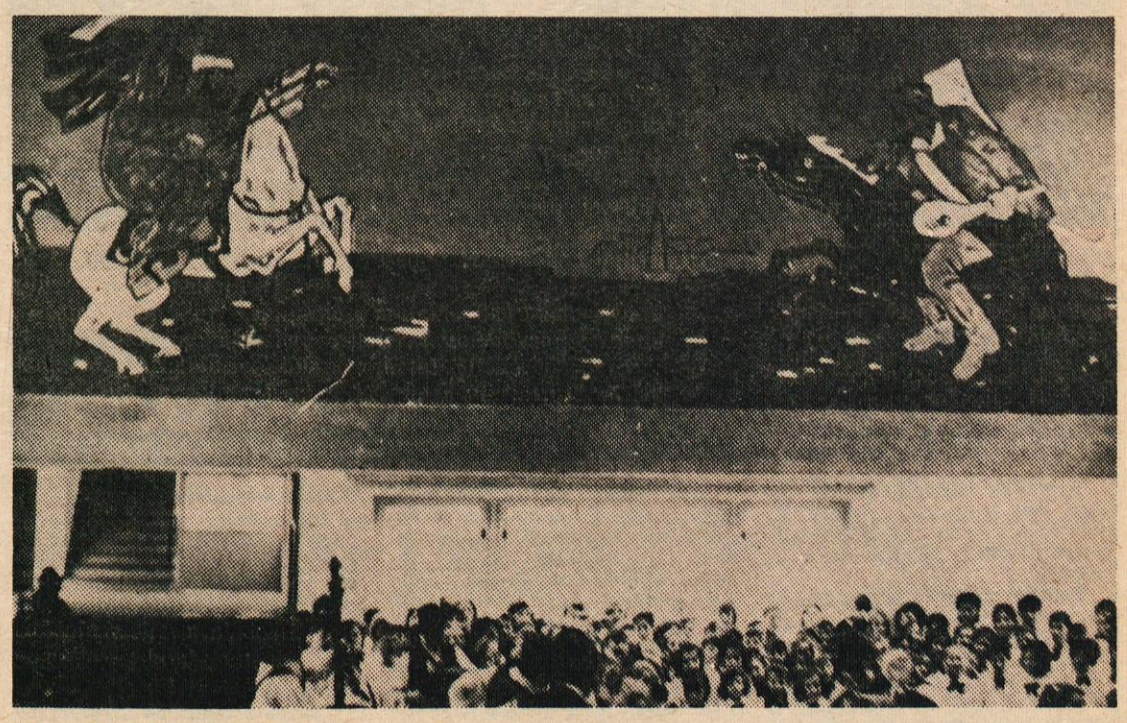

PRAZNIK V STRANJAH: Ob otvoritvi nove šole v Stranjah so v dvorani pod Perkovo fresko iz Levstikovega Martina Krpana iz Številnih mladih grl zadonele vesele pesmi, plesalci v narodnih nošah pa so se zavrteli v poskočnem ritmu.

AKCIJA 75: STOL ▪ TITAN ▪ TOKO ▪ PAPIRNICA ▪

KORISTNA POBUDA MLADIH

Republiška konferenca Zveze mladine Slovenije je lani novembra začela z nadvse spodbudno akcijo, ki ima namen poživiti in usmerjati mladinske organizacije in delo mladine v tovarnah. Predvideno je bilo, da bodo v akcijo vključili 75 slovenskih tovarniških aktivov, vendar so to število presegli.

V to akcijo so med drugimi vključili tudi dva kamniška aktiva in sicer mlade iz Stola in Titana. Republiška konferenca organizira vsak mesec seminar za predsednike mladinskih aktivov, ki dajejo članom predsedstev v posameznih mladinskih aktivih dobro možnost in napotke za delo, obenem pa jim pomagajo razrešiti vrsto vprašanj o splošnih družbeno-ekonomskih in političnih problemih pri nas. Seveda so ti seminarji tudi ena najuspešnejših oblik spoznavanja in povezovanja mladih pri njihovem delu.

Največji poudarek v tej akciji dajejo predvsem izobraževanju in usposabljanju mladincev v njihovi organizaciji, obenem pa jih bodo seznanili tudi z dolžnostmi, nalogami in pravicami samoupravljalcev v podjetjih.

Poleg tega bodo mlade seznanili tudi s kadrovsko politiko v podjetjih, s samoupravnimi odnosi, razvojnimi načrti podjetja, telesno vzgojo, rekreacijo, odnosi med družbenopolitičnimi organizacijami in drugim.

Kako so se v to akcijo vključili kamniški mladinci? Videti je, da so z vso resnostjo vključeni v celotni potek programa. To dokazujejo tudi s tem, da so se odločili za sodelovanje z mladinskima aktivoma Toko in Papirnice Količevo. Torej: prvi korak v sodelovanju med aktivi Stol, Titan, Toko, Papirnica je napravljen. S tem so dokazali, da mladi niso zastonj pošiljali svojih predstavnikov na seminarje.

V okviru tega dogovora so že izvedli prvo akcijo in sicer so pripravili minuli teden uspeli dvodnevni seminar za svoje mladince, na katerem so jih predavatelji seznanili z vključevanjem mladih v samoupravne organe. Spregovorili so o uveljavljanju mladih, o izobraževanju, štipendijski politiki, o funkcijah in pomanjkljivostih samoupravljanja, o načinih in problemih vodenja, nasplošno o mladinski organizaciji v aktivu ter še o nekaterih drugih problemih, ki so jih načeli že njihovi predstavniki na republiških seminarjih.

Akcija bo zaključena aprila, seveda samo formalno, njen odmev pa se bo moral čutiti v bodočem delu vseh mladih v delovnih kolektivih.

-ts

SEMINAR ZA MLADE

Konec minulega meseca je komisija za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu občinske konference ZMS Kamnik pripravila v Kamniški Bistrici dvodnevni seminar za vodstva in perspektivne mladince mladinskih aktivov, za komisije pri predsedstvu in predsedstvo. Na programu so imeli tri teme: perspektivni razvoj občine Kamnik, spremembe družbenopolitičnega sistema in krajevna samouprava ter vključevanje mladih vanjo.

O perspektivnem razvoju občine je govoril predsednik občinske skupščine Vinko Gobec, ki je na kratko orisal perspektive in možnosti razvoja naše občine. Najprej je podal nekatere podatke o dosežkih kamniškega gospodarstva v minulih letih, nato pa o predvidenem razvoju v prihodnjih letih. Poudaril je tudi pomembnost krajevnega samoprispevka, saj je bilo iz teh sredstev zgrajenih vrsta objektov in naprav, obenem pa je omenil številne težave, s katerimi se srečujejo posamezne krajevne skupnosti.

Prav zaradi tega, je poudaril, je pomembno, da se tudi mladi vključijo v akcijo pred referendumom, ki bo odločil, ali bomo spet s samoprispevkom zbrali del denarja za rešitev najbolj perečih problemov. Menil je, da se mora v to akcijo vključiti vsa mladina v tovarnah, šolah in vaških aktivih.

V razpravi s predsednikom občine so mladi udeleženci seminarja pokazali precejšnje zanimanje za nekatere doslej še nerešene probleme. Poprašali so ga mimogrede tudi o mladinskem klubu.

Organizacijski sekretar občinske konference ZKS Kamnik Tomaž Jančar je govoril o spremembah našega družbenopolitičnega sistema. Kot eno najbolj vidnih in aktualnih sprememb je omenil oblikovanje predsedstva in probleme, ki nastajajo ob teh spremembah.

Žal pa je odpadlo predavanje o krajevni samoupravi in vključevanju mladih v njej. Kljub temu je seminar uspel, saj bo mnogim v precejšnjo pomoč pri delu v mladinskem aktivu in vzgajanju novih ljudi.

Poleg resnega dela seminarja pa seveda ne sme manjkati tudi veselje. V ta namen so izvolili komisijo, ki je poskrbela za ples, družabne igre in kroniko, ki so jo sestavljali v času seminarja, prebrali pa ob zaključku.

MLADI NA SEMINARJU MED RAZGOVOROM S PREDSEDNIKOM OBČINSKE SKUPŠČINE VINKOM GOBCEM

KAKO SE JE ZBIRAL IN KAKO JE BIL LANI PORABLJEN DENAR V OBČINSKIH SKLADIH?

ENA MILIJARDA IN TRISTO MILIJONOV

Poleg občinskega proračuna imamo v občini še sedem skladov, s katerimi upravljajo izvoljeni odbori in ki so lani razpolagali z okrog 1300 milijoni starih dinarjev. Poglejmo, kolikšna so bila ta sredstva v posameznih skladih, kako so bila porabljena in kakšni so letošnji načrti.

CESTNI SKLAD

je imel lani 176 milijonov S-din dohodkov, največ od krajevnega samoprispevka za gradnjo Tuhinjske ceste (105 milijonov), gospodarske organizacije so prispevale še 34 milijonov za to cesto, 25 milijonov pa se je nabralo od pristojbin za cestna motorna vozila.

Največ stroškov je imel sklad seveda z gradnjo Tuhinjske ceste (154 milijonov), okrog 6 milijonov je bilo porabljenih za obnovo mestnih ulic, ostanek 15,7 milijona S-din pa bo namenjen za kritje nadaljnjih stroškov za gradnjo Tuhinjske ceste.

Letos sklad planira 134 milijonov S-dinarjev dohodkov, od tega bo kar 110 milijonov namenjenih za kritje že vloženih sredstev v Tuhinjsko cesto.

SKLAD ZA RAZVOJ DRUŽBENIH SLUŽB

je od 496 milijonov S-dinarjev (od tega je 292 milijonov S-din kreditov, 106 milijonov pa so prispevala podjetja) porabil za gradnjo šole v Komendi 130 milijonov S-dinarjev, za šolo v Stranjah 286 milijonov S-din, obresti in ostali stroški so bili 16 milijonov S-din. 50 milijonov pa je blokiranih kot garancijski polog, ki ga je treba položiti v banki pred začetkom gradnje šol.

Letos bo sklad predvidoma razpolagal z 234 milijoni S-din. Poleg sproščenih pologov in prenesenih sredstev iz lanskega leta bodo 130 milijonov S-din prispevale delovne organizacije po družbenem dogovoru. Ves denar bo porabljen za poravnavo obveznosti pri gradnji šole v Stranjah in delno za dokončanje del pri šoli v Komendi.

SKLAD ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

je imel lani 22,8 milijona S-din dohodkov. Glavna vira sta bila pavšalna skočnina (8 milijonov S-din) in občinski proračun (7,8 milijona S-din).

Med izdatki so največji stroški za umetno osemenjevanje (8,9 milijona). Za pospeševanje kmetijstva, predvsem za nabavo sedmih plemenskih bikov in pomoč kmetom pri nakupu osmih plemenic, za izdelavo šestih načrtov za preusmeritev kmetij in 9 načrtov za gradnjo hlevov, za štipendiranje štirih kmečkih otrok itd. je bilo porabljenih okrog 8,4 milijona S-din. V banko pa je bilo položenih za kreditiranje kmetov 3 milijone S-din. Na ta način bodo kmetje dobili 6 milijonov dinarjev posojila. Seveda je to premalo, zato bo treba k kreditiranju kmetov pritegniti tudi bančna sredstva, Agrokombinat, Ljubljanske mlekarne in Gozdno gospodarstvo.

Letos računa sklad z okoli 30 milijoni dinarjev dohodkov, seveda če bo proračun prispeval namesto lanskih 7,8 milijona najmanj 15 milijonov dinarjev. To pa bo verjetno v sedanjem položaju težko.

Polovico zbranega denarja bi sklad namenil za pospeševanje kmetijstva po sprejetem programu, ostalo polovico pa za izboljšanje položaja v naši živinoreji.

SKLAD ZA UREJANJE IN ODDAJANJE STAVBNIH ZEMLJIŠČ

je imel lani 324 milijonov S-din dohodkov. Največji delež teh dohodkov je predstavljala prodaja gradbenih zemljišč (104 milijone). Prispevek za uporabo mestnega zemljišča je znašal 66 milijonov S-din, velik pa je tudi še dolg občanov in delovnih organizacij, saj dolgujejo skupaj kar 77 milijonov S-din tega prispevka. Za prodana zemljišča na Bakovniku graditelji hiš dolgujejo skladu 70 milijonov S-din.

KAKO JE SKLAD PORABIL ZBRANI DENAR

Za komunalne objekte na novo odprtih gradbenih zemljiščih in drugod je bilo porabljenih 111 milijona S-din, za nakupe zemljišč 40,8 milijona, za urbanistične načrte 32,5 milijona, za vračanje posojil 75,3 milijona S-din itd.

Letos računajo, da bo 330 milijonov S-din dohodkov, seveda če bo v celoti izterjan zaostali prispevek za uporabo mestnega zemljišča.

Največ denarja je predvideno za elektrifikacijo Bakovnika (70 milijonov), dalje za obnovo Usnjarske ceste 57 milijonov, za urejanje ulic in cest 50 milijonov, za gradnjo doma upokojencev 70 milijonov.

Letos bodo odprli za organizirano stanovanjsko gradnjo dvoje novih območij, v Novem trgu in v Stranjah.

SKLAD SKUPNIH REZERV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

financirajo delovne organizacije same. Ta sklad, ki ga upravljajo predstavniki delovnih kolektivov, je neke vrste solidarnostni sklad, iz katerega dobivajo podjetja, ki so v težavah posojila za premostitev teh težav. Doslej so bila določena sredstva večkrat namenjena modernizaciji oziroma razširitvi proizvodnjih zmogljivosti, torej preprečevanju pogojev, ki bi lahko določeno organizacijo privedli v težave.

Lani je imel ta sklad 222 milijonov dohodkov, ki so bili porabljeni v glavnem za posojila (132 milijona). Trgovsko podjetje Kočna je prejelo za gradnjo skladišča 75 milijona S-din, Svilanit za konfekcijo frotirja 40 milijonov S-din in Živilska industrija za modernizacijo 17 milijonov S-din. Ostali denar pa so porabili za vračilo posojil republiškemu skladu, za obresti itd. 20 milijonov pa je še v skladu.

Letos bo v sklad priteklo 173 milijonov S-din, od tega 65 milijonov prispevkov delovnih organizacij, ostalo pa bodo vračila danih ureditev.

REZERVNI SKLAD OBČINE

je od 36 milijonov S-din namenil 5,5 milijona za odstranitev zemeljskega plazu v Malem hribu in v Pšajnovici.

SKLAD TOMA BREJCA

je namenjen za podeljevanje nagrad za izjemne dosežke na področju znanstvenega, kulturnega, gospodarskega in drugega javnega delovanja v naši občini. Ker že dve leti te nagrade niso bile podeljene, razpolaga sklad z enim milijonom S-dinarjev.

F. S.

POMEMBEN DELEŽ V IZVOZU

Kamniška industrija je lani dosegla lepe gospodarske uspehe. Na tuja tržišča so prodali za 6,6 milijonov ameriških dolarjev svojih izdelkov.

Preteklo poslovno leto je bilo za kamniško industrijo nadvse uspešno. Po podatkih analitične službe občinske skupščine je bil vrednostni obseg industrijske proizvodnje za 25,5 % večji kot v prejšnem letu. S tem je industrija znantno presegla predvideno stopnjo rasti, ki jo je načrtovala resolucija o gospodarskem razvoju občine Kamnik za leto 1970. Med najbolj uspešne mesece preteklega leta lahko štejemo oktober in december, nič manjša proizvodnja pa ni bila julija in avgusta, torej v času letnih dopustov.

Med osmimi industrijskimi podjetji, kolikor jih je po ukinitvi Tovarne kovanega orodja še ostalo, so prav vsa proizvedla več kot leta 1969. Najbolj so se odrezali v industriji pohištva „Stol“ in v industrijsko-kemičnem kombinatu „Svit“. Nestabilnost na jugoslovanskem tržišču pa ni šla mimo kamniškega gospodarstva. Vsem podjetjem povzročajo največ težav premajhna obratna sredstva, ki pa imajo svoj vzrok v prepočasnem plačevanju računov. Medtem ko kamniška podjetja dolgujejo svojim dobaviteljem 72 milijonov novih dinarjev, pa so kupci kamniških izdelkov dolžni našemu gospodarstvu 128 milijonov novih dinarjev. Tak razkorak med terjatvami in obveznostmi večkrat ogroža likvidnost kamniških podjetij. Zato ni nič čudnega, da imajo nekatera podjetja blokirane svoje žiro račune in kaj težko zberejo zadosti denarja ob večjih izplačilih. Nelikvidnost gospodarskih organizacij seveda povzroča še večji pritisk na bančne kreditne sklade, čeprav ob rednem plačevanju računov obratnih sredstev skoraj ne bi primanjkovalo.

Oskrba z domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom, ki je bila pred leti še dokaj kritična, industriji ni delala težav, čeprav nekateri kooperanti zamujajo dobavne roke. Tako je mariborska livarna zakasnila z dobavo stisnjencev tovarni kovinskih izdelkov in livarni „Titan“, v Tovarni usnja pa se že dlje časa pritožujejo, da svinjskih kož ni moč dobiti. S svojimi nakupi so lani pričeli celo v daljni Braziliji. Čeprav vlada tudi v svetu konjunktura pri izdelavi polizdelkov, pa naša podjetja z nakupi v tujini niso imela večjih težav. Seveda je to odvisno od razpoložljivih deviznih sredstev. Lani je imela industrija tudi dovolj naročil in nekatera podjetja vsem niso mogla ugoditi.

Vsa pričakovanja pa so presegli v izvozu, saj so lani naša podjetja dobila 6,6 milijona ameriških dolarjev za prodajo v tujino. Kamniški dolarji so toliko veljavnejši, ker so bili skoraj vsi zasluženi v deželah s črvsto valuto. Čeprav carinske pregrade, posebno uvozne carine dežel skupnega evropskega trga, ovirajo prodajo, je bil lani izvoz za 14,1 % večji kot leta 1969. Pri izvozu velja omeniti tudi domače težave. Ob hitrem naraščanju cen domačih surovin, je izvoznikom vedno težje dosegati ugodne cene na tujih tržiščih. V Kamniku smo se že večkrat zavzemali, da je treba podpreti upravičene zahteve po večjih izvoznih premijah, kajti jugoslovanski zunanjetrgovinski deficit ni ravno v zavidljivem položaju. Nedavna devalvacija dinarja bo nedvomno ugodno vplivala na povečanje izvoza, zagotoviti pa bi bilo treba tudi večji delež deviz za tiste, ki jih ustvarjajo.

V Kamniku, razen Rudnika kaolina Črna in Živilske industrije, izvažajo vse industrijske organizacije. Največji izvoznik je bila lani Tovarna usnja, ki je prodala v Zahodno Nemčijo, Združene države Amerike, Italijo in druge zahodne države za 2 milijona dolarjev ustrojenega svinjskega usnja. Izvoz so v preteklem letu povečali še v Svilanitu, Titanu in Svitu ter v Stolu, kjer so prodali v tujino za skoraj 1,7 milijona ameriških dolarjev. V prihodnje z gotovostjo lahko pričakujemo, da se prodaja v tujino še povečala, torej Kamnik iztržil v tujini za več 7 milijonov ameriških dolarjev.

S poslovnimi uspehi kamniške industrije v preteklem letu smo to lahko zadovoljni. Zato lahko pričakujemo ugoden začetek tudi leta, pa čeprav so pogoji gospodarjenja mnogo bolj zaostreni. V gospodarskih organizacijah se bodo letos intenzivno ukvarjali z izdelavo srednjeročnih programov razvoja. Pri načrtovanju pa je treba poudariti, da v prihodnje ne bo moč zaposlovati mnogo več delavcev, ker jih občini močno primanjkuje. Zato bodo morali samoupravni organi v načrtih vztrajati na pospešeni modernizaciji in avtomatizaciji proizvodnje. Hkrati s tem pa bo treba zaposliti mnogo več strokovnjakov, teh pa v Kamniku močno primanjkuje.

T.

OB OTVORITVI NOVE ŠOLE V STRANJAH

Velika pridobitev za Bistriško dolino

V nedeljo, 7. februarja, je bil ta vasi v krajevni skupnosti Kamniška Bistrica velik praznik. Prebivalci bistriške doline so namreč dočakali dan slovesne otvoritve nove sodobne šole v Stranjah.

Številni okrašeni mlaji in zastave so pozdravljali udeležence te pomembne otvoritve. Velika množica občanov se je že navsezgodaj zbrala pred novo šolsko zgradbo in med zvoki mengeške godbe na pihala pričakovala slovesen trenutek. Slovesnost je odprl France Kregar, predsednik krajevne skupnosti Kamniška Bistrica, ki je med drugim dejal: Ko danes odpiramo novo šolo v Stranjah, ji želimo, da bi imela lepšo in srečnejšo bodočnost, kot jo je imela stara šola, ki je bila med vojno požgana.

Tovariš Kregar je nato obudil spomine na dni pred pol stoletja, ko je sam kot učenec obiskoval staro šolo v Stranjah: „Kako smo bili učenci takrat oblečeni in obuti, vemo samo mi. Takrat smo se pogovarjali o nekakšnem železnem ptiču, ki bo letal po zraku, o avtomobilu, ki pelje brez konja. Siromašni učenci smo prosili otroke bogatejših staršev za skorjo kruha, ker smo bili lačni. Danes pa se učenci prvega razreda govorijo o televiziji, o vesolju, o ljudeh, ki se sprehajajo po mesečevi površini ... Žal pa vidimo še nekaj. Kruh leži po vseh kotih ...“

Ko je omenil, da so vasi pod kamniškimi planinami v boju za svobodo in lepše življenje žrtvovale 145 mladih ljudi, je tovariš Kregar poudaril pravilnost odločitve občinske skupščine, da je v svoj program izgradnje šol vključila tudi šolo v Stranjah.

„Če bomo hoteli iti v korak z ostalimi turističnimi kraji v občini in izven nje, bomo morali dograditi vodovod, ceste in vaška pota do oddaljenih vasi, urediti pokopališče, za dobro in hitro zvezo poskrbeti za avtomatsko telefonsko centralo in še mnogo drugih stvari,“ je poudaril tovariš Kregar in se iskreno zahvalil vsem, ki so kakor koli pomagali pri gradnji nove šolske zgradbe.

Za njim je spregovoril predsednik občinske skupščine Vinko Gobec, ki je dejal, da je ta dan praznik vse kamniške občine, saj je 260 njenih najmlajših občanov dobilo v uporabo najmoderneje opremljene šolske prostore. Posebno zahvalo smo dolžni našim delovnim kolektivom, ki so pokazali polno razumevanja za pereče probleme na področju šolstva in prispevali največ sredstev za izgradnjo te šole. V času, ko se odločamo za razpis novega krajevnega samoprispevka, se moramo zavedati, da lahko samo s skupnimi močmi občanov, delovnih organizacij, občinske skupščine in drugih dejavnikov dosežemo hitrejši gospodarski in družbeni razvoj naše občine.

Predsednik občinske skupščine je nato prerezal trak in s tem odprl novo šolo v Stranjah.

V imenu šolskega kolektiva in učencev je prevzel zgradbo v upravljanje ravnatelj šole Slavko Šteblaj. Obljubil je, da se bodo tako učitelji kot učenci potrudili, da bodo v novih učilnicah in s sodobnimi učnimi pripomočki dosegli še lepše uspehe.

Nova šolska zgradba, ki je povezana s staro šolo, ima devet učilnic s kabineti, telovadnico z garderobami, večnamenski prostor, zbornico, knjižnico, upravne prostore, pionirsko sobo in kuhinjo. Nova zgradba je povezana s staro šolo, ki so jo temeljito obnovili. Napeljali so centralno kurjavo, prenovili električne in vodovodne instalacije, pročelje in streho na novo prekrili. Gradbena dela je opravilo kamniško gradbeno podjetje Graditelj.

Po otvoritvi so učenci šole pripravili pisan program pesmi in recitacij, ki so ga povezali s proslavo slovenskega kulturnega praznika. Sodelovala je tudi folklorna skupina iz Stranj, ki je zaplesala nekaj poskočnih gorenjskih plesov. Ob tej priliki sta predsednica občinske zveze prijateljev mladine Mara Rotova in predsednik občinskega sindikalnega sveta Vinko Dobnikar poklonila pionirskemu odredu stranjske osnovne šole lep pionirski prapor. Res enkraten je bil pogled na polno dvorano mladine in ostalih občanov, še posebej zato, ker ta prostor krasi velika freska Lojzeta Perka s prizorom boja med Krpanom in Brdavsom.

K vsoti okrog 520 milijonov starih dinarjev so največji delež prispevali kamniški delovni kolektivi, ostalo pa občinska skupščina iz proračuna in občani krajevne skupnosti Črne in Kamniške Bistrice s samoprispevkom.

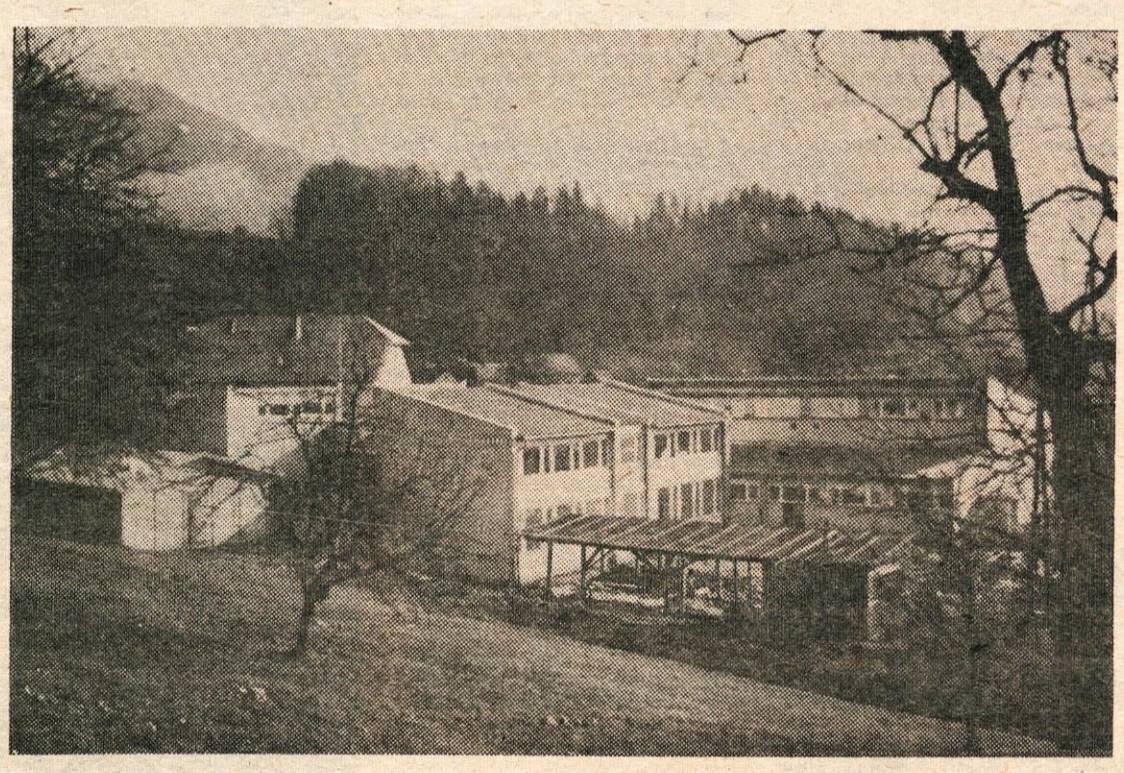

NOVA ŠOLA V STRANJAH: Pogled na nove učilnice in telovadnico.

NOV TEČAJ ZA KMETE

V Kamniku se je te dni končal nov tečaj za zasebne kmetijske proizvajalce. Tečaj, ki je bil dvakrat tedensko je bil namenjen zlasti mlajšim kmetom, ki želijo prilagoditi gospodarjenje na svojih kmetijah zahtevam sodobnega kmetovanja. Tečaja, ki je že drugi v letošnji sezoni (pred kratkim so namreč končali nadaljevalni seminar) se je udeleževalo okoli 40 kmetov iz Komende, Podgorja, Stranj in iz Tuhinjske doline. Na tečaju so se kmetje seznanili s preusmeritvenimi programi kmetij, s strokovno živinorejo, s pridelovanjem krme in z drugimi strokovnimi vprašanji. Ob zaključku seminarja so se pogovorili tudi o davčni politiki, zdravstvenem zavarovanju in o drugih problemih, ki jih nakazuje sedanji položaj kmeta v naši družbi. V tem razgovoru je sodeloval tudi predsednik kamniške občinske skupščine.

Vsem udeležencem so razdelili tudi zbirko strokovnih knjig o kmetijstvu.

Karavana delavske solidarnosti v Kamniku

Občinski sindikalni svet že četrto leto sodeluje s sedmimi ObSS iz ostalih republik in AP. Vsako leto organizirajo sodelujoči občinski sindikalni sveti srečanje v enem izmed sodelujočih mest. Na to srečanje pridejo člani sindikata, dolgoletni sindikalni delavci in predstavniki samoupravnih organov iz gospodarskih organizacij. Dosedaj so bila ta množična srečanja v Strumici, Gornjem Milanovcu in Peći. Pred dobrim tednom je bil v Strumici, sestanek predsednikov in tajnikov ObSS. Iz Kamnika sta se tega sestanka udeležila tov. Dobnikar in tov. Maleš. Na sestanku so razpravljali o programu Karavane – kakor se vsakoletno srečanje imenuje – za letošnje leto. Karavana v letu 1971 bo v Kamniku in to od 26. do 29. avgusta. Naša dva predstavnika sta na sestanku predložila že izdelan program, ki ga je sprejelo predsedstvo ObSS in je bil tudi v Strumici v celoti osvojen.

Karavana ima namen zbliževati delovne ljudi širom vse Jugoslavije, spoznavati napredek na gospodarskem, kulturnem in političnem področju, spoznavati posamezna mesta in pokrajine kakor tudi lepote, ki jih je narava različno oblikovala po posameznih področjih. Prav zaradi osnovnega namena Karavane obsega program letošnjega srečanja ogled sedmih kamniških gospodarskih organizacij, Velike planine, Kamniške Bistrice in še kaj.

Letos, ko praznujemo 30-letnico vstaje na Kamniškem, bo tudi Karavana prispevala precejšen delež ob manifestaciji tako pomembne obletnice. V vseh sodelujočih mestih vlada velik interes za srečanje v Kamniku, saj vsi pričakujejo organizacijo, sprejem in počutje v našem Kamniku na najvišji ravni. Podrobnosti s poti v Strumico in zapažanjih naših dveh predstavnikov sledijo v prihodnji številki Kamniškega občana.

J. M.

Termalna voda v Vasenem – da ali ne?

Precej je bilo že napisanega in izgovorjenega zaradi termalne vode v Vasenem. Izraženi so bili dvomi ali optimistične napovedi. Mnogo izročil naših prednamcev se je ohranilo v pisani obliki ali ustnih izročilih iz roda v rod. Vsa izročila so prav gotovo izredno pomembna, toda za ugotovitev resnice je potrebno storiti še marsikaj, naj se to na družbenoslovnem ali tehničnem področju.

Metode, s katerimi ugotavljamo resnico na tehničnem področju, so gotovo natančnejše od metod, ki se jih poslužujemo v družbenoslovnem področju.

Ekonomsko odločitev za koriščenje termalnih voda v Vasenem ne moremo graditi na pripovedovanju in željah nas vseh, temveč in samo na natančnih geoloških in hidrogeoloških ugotovitvah.

Skupščina občine Kamnik je v letu 1970 naročila izdelavo geološke in hidrogeološke študije na ožjem termalnem področju pri Vasenem v Tuhinjski dolini. Opravljene raziskave nam dajo vpogled v geološke, tektonske in hidrogeološke razmere v Vasenem. Študija je gotova in predvideva 46 milj. S din sredstev za dokončno ugotovitev, zastavitve glavnih vrtin, ugotovitve količine in temperature termalne vode, kemične analize vode, podatke o vodonosnem horizontu in druge analize, ki so potrebne pred dokončno ekonomsko odločitvijo za gospodarno izkoriščanje naravnega bogastva, ki ga lahko ima voda v Vasenem za gospodarski, turistični in zdravstveni razvoj ne le Tuhinjske doline in Kamnika, temveč vse naše družbe.

Izdelati je potrebno hidrogeološko karto v merilu 1 : 5;000 in izvedbo plitvih sondažnih vrtin globine 20 m. Na osnovi teh podatkov pa bi lahko vrtali globoke raziskovalne kapitažne vrtine (150 do 300 m globine). Šele na osnovi vseh opravljenih del in dobljenih rezultatov se bomo lahko odločili za izdelavo projektov in končno gradnjo rekreacijskega in zdravstvenega centra v Vasenem.

Dosedanji podatki so ohrabrujoči, saj je bila temperatura v eni vrtini 13 m globine 33 stopinj Celzija. Na površju so pojavi termalne vode sekundarni. Termalna voda priteka iz dolomita v spodnji del aluvialnih naplavin in pride na površje ob potoku Nevljica že pomešana s hladno vodo. Temperatura vode, merjena 23/12-1970. leta je bila v izviru pri opuščeni kovačiji 19,5 stopinj Celzija (zrak –3 stopinje Celzija), pretok vode je znašal 1,5 l/sek. Ob Nevljici na več mestih je temperatura znašala še 9 stopinj Celzija, 16 stopinj Celzija, 13 stopinj Celzija itd. V okolici na površini tega dne netermalna voda ni presegala 7 stopinj Celzija. Od analiziranih podatkov je znana samo vrednost pH = 7,5.

Ali bomo v letošnjem letu končali raziskave ali ne?

V resoluciji o gospodarskem in družbenem razvoju občine predvidevamo dokončna raziskovalna dela, ki so odvisna:

1. od sredstev, za katere je skupščina občine Kamnik zaprosila SR Slovenijo, sklad Borisa Kidriča, ki podpira raziskovalno dejavnost. Zaprosili smo za 60 % udeležbo sredstev od vrednosti raziskav;

2. od odobrenega kredita, za katerega bo skupščina zaprosila Ljubljansko banko, če bo sklad Borisa Kidriča odobril prošnjo;

3. v kolikor bi se katerakoli delovna organizacija v Kamniku, v Sloveniji ali Jugoslaviji odločila, da financira raziskovalno delo in izgradnjo objektov;

Skupščina občine bo podpirala prizadevanje za najetje kredita kateremkoli zainteresiranemu izvajalcu, sama pa ne more prevzeti novih obveznosti.

Prepričan sem, da se bo interes za izkoriščanje vode znatno povečal takoj, ko bomo razpolagali s temeljito geološko in hidrogeološko študijo, ki bo imela pozitivne rezultate. To bi bila najbližja termalna voda v neposredni bližini Ljubljane. Tuhinjski dolini in občini Kamnik bi to pomenilo pomembni gospodarski razvoj ravno na področju turizma.

Želimo lahko vsi le to, da bodo končani raziskovalni uspehi vzpodbudni in nam ne bo treba le govoriti, kako je nekdo spregledal, kako mu niso več noge otekale po umivanju s to vodo, kako zdravo vpliva voda na srce in ožilje in da prebivalci okoli Vasenega živijo nadpoprečno dolgo itd., itd.

Zaradi objektivne obveščenosti občanov in širše javnosti, sem pripravil obsežnejši zapis.

VINKO GOBEC,
predsednik občinske skupščine

SINDIKATI PREDLAGAJO:

V Titanu 350 dinarjev regresa za dopust

Konec meseca januarja so tudi v tovarni TITAN naredili dvoletni obračun dela sindikalne organizacije. Občni zbor osnovne organizacije, ki je bil izredno dobro obiskan, saj se ga je od 110 delegatov udeležilo 91, je pretresel delo dosedanjega izvršnega odbora OOS, razprava pa je nakazala nekaj problemov, ki jih bo moral novi odbor skušati rešiti. Na občnem zboru so se pogovarjali tudi o programu dela za prihodnji dve leti, kolikor namreč traja mandat članov izvršnega odbora. Ena izmed glavnih tem razprave so bile proizvodne naloge, katerih izpolnjevanje je predpogoj za življenje in delo kolektiva. Ugotovili so, da imajo v kolektivu 33 takih članov, ki ne dobivajo najnižjega določenega osebnega dohodka 800 din. Analiza vzrokov je pokazala, da je temu krivo nedoseganje norm. Preseneča pa dejstvo, da so to v večini primerov mladi ljudje, pri katerih še ne bi mogli govoriti o izčrpanosti. Novi IO je, po besedah predsednika, že podvzel določene korake za rešitev tega problema.

Dalje je bilo na občnem zboru tudi govora o pomanjkanju informiranja članov kolektiva o delu sindikalne organizacije, o nezadostni povezavi z osnovno organizacijo ZK, o solidnem sodelovanju z drugimi družbeno-političnimi organizacijami ter organi samoupravljanja in vodstvom podjetja, o disciplini in še marsičem.

Iz razgovora z novo izvoljenim predsednikom IO OOS tov. Perčičem, ki je predsedoval izvršnemu odboru že v pretekli mandatni dobi, ter s tajnikom IO tov. Rodetom in članom IO tov. Osenarjem smo lahko razbrali, da je novi sindikalni odbor že pričel z delom za reševanje na občnem zboru nakazanih problemov. Izmed članov IO so izbrali sedemčlanski sekretariat, ki bo pripravljal gradivo za seje in lahko samostojno sklepal o manj pomembnih vprašanjih, pripravljal predloge za dokončno sklepanje celotnega izvršnega odbora in skrbel za tesnejšo povezavo vseh dejavnikov v podjetju.

Izvršni odbor je že zavzel stališče do višine regresa v letu 1971. Zavzemali se bodo, da bi v letošnjem letu vsak član kolektiva prejel 350 din regresa, kar je tudi v mejah, ki jih zastopajo slovenski sindikati.

V razgovoru je bila omenjena tudi rekreacija, ki ji v tovarni Titan posvečajo precejšnjo pozornost, saj so člani kolektiva ne samo vneti, ampak tudi dobri športniki. Prav sedaj se pripravljajo na zimske športne igre, ki jih organizira občinski sindikalni svet. Prepričani so, da lani osvojenega pokala tudi letos ne bodo dali kar tako iz rok.

Razgovor je nanesel tudi na pripombe glede urejanja okolice Titanovih blokov in prisotni na razgovoru so zastavili vprašanje stanovalcev pri „trikotniku“, ki ga je odkupila tovarna Svilanit za poslovno zgradbo. Vprašujejo se, koliko časa bo ta teren še služil za odlaganje raznih smeti in odpadkov. Škoda se jim zdi tudi opustitev nekdanje proge za motorne dirke, češ da je bila cesta v časih, ko so jekleni konjički brzeli od Bevca mimo tovarne in naprej, deležna precej večje pozornosti.

Zanimiv je tudi predlog, da bi Kamniškega občana ob izidu prodajali ob vhodu v tovarno pri vratarju, kajti interes za list je precejšen.

Umestno bi bilo, da bi tudi ostale sindikalne organizacije razmislile o tem predlogu in tudi s svojimi prispevki obogatile vsebino lista in obenem približale svojo dejavnost občanom.

J. M.

ZAKAJ V KAMNIKU ARKADE?

Arkade so si izmislili že v Egiptu, Indiji in Grčiji sprva v pobožne, pozneje v posvetne namene.

Renesansa jih je dodobra izpopolnila in v njih že vidimo prvo korist: zavarovanje pred dežjem in soncem. V kasnejših dobah so akrade opustili. Prebudil jih je šele hrup avtomobilov in ozke, odločno preozke ulice in uličice, ki so začele omagovati pred naraščajočim prometom.

Arkade niso bile nikoli in nikjer same sebi namen! V Ljubljani jih imamo ob Titovi cesti. Trenutno prav gotovo še niso potrebne, bodo pa čez deset, petnajst let.

Šolski primer o funkcionalnosti arkad je lahko Tolmezzo, našemu Kamniku podobno naselje v Furlaniji na poti od Vidma proti Karnijskim Alpam. Tam so ulice uličice. Kot pri nas Šutna, danes Kidričeva ulica. Tamkajšnji ljudje modernega časa in sodobne miselnosti so znali hitro ukrepati; levo stran hišnih pročelij so spremenili v arkade, ozke pločnike na cesto so podrli ter uveljavili varen promet. Na tako urejeni cesti je dovolj prostora za parkiranje, za prehitevanje, za vožnjo večjih in manjših avtomobilov, avtobusov in kamionov.

Pod arkadami tiči vrsta trgovin, ki naravnost vsiljivo ponujajo svoje blago. V Tolmezzu so vse ulice, ki količkaj spominjajo na ozko grlo v prometu, v arkadah. Te niso tam zaradi lepšega, zavoljo zgodovine, ampak izključno zaradi njihove nepogrešljive funkcionalnosti.

Pogled na skrajni južni del Kidričeve ulice med Slevčevo hišo in bodočo Državno založbo

Če se ob tem nazornem primeru povrnemo na naš Kamnik, ugotovimo, da je glavna, nedvomno močno prometna ulica, že dolgo časa kamen spotike v prometnem utripu. Kamnik iz dneva v dan zapostavlja humano geslo „pešcu prednost". In vendar se le počasi odločamo za izgradnjo arkad vsaj na mestih, kjer so si le preveč iz oči v oči nasprotna pročelja mestnih hiš.

Arkade ne bi bile mestu samo v okras, pač pa bi ravno v primeru našega mesta razgalile svojo namembnost in opravičevale kakršnokoli investicijo.

Zato je v zvezi s preurejanjem lokalov na kritičnih ozkih grlih pri načrtovanju že sedaj nujno upoštevati njih izgradnjo skladno z enotnim ureditvenim načrtom. Na ta način bi se promet z motronimi vozili normaliziral, pešci pa bi si lahko varno in udobno ogledovali izložbena okna.

Izgradnji arkad v alpskih krajih tudi ni odrekati praktičnosti v pogledu zaščite pred vremenskimi neprilikami. Ščitijo nas pred dežjem in soncem, pod arkadami je zmerom nespremenljivo vreme. Senca je in suho.

Ali da se spet zadržimo v Kamniku? Kidričeva ulica je nedvomno med vsemi mestnimi ulicami najprometnejša. Naraščajoči promet jo je spremenil v skorajda nevzdržno ozko grlo. Posamezni odseki, zlasti na začetku in koncu „Šutne", so postali skrajno nevarni za pešče. Cestišče sega skorajda v fasadne stene in na teh mestih pločnik ne služi več svojemu namenu (slika št. 1).

Prvi korak v pogledu razširitve pločnika bo izgradnja arkad na začetku Kidričeve ulice (bivša ETA) pred novim trgovskim lokalom, ki ga namerava zgraditi Državna založba iz Ljubljane. Z deli bodo pričeli v letošnjem letu, lokal pa bo predvidoma odprt v začetku leta 1972.

Razumljivo je, da s tem posegom ne bo dokončno rešena varnost pešcev v Kidričevi ulici. Potrebno bo še poiskati ustrezne rešitve za razširitev sledečih ožin te ulice: pločnik ob hiši št. 58 (Slevčeva hiša), hiša št. 33 (Sadnikarjev muzej) in pretežni severni del Kidričeve ulice, ki se steka v Samčev predor.

Vsekakor pa bo izgradnja arkad pred novo knjigarno Državne založbe pokazala, da je lahko opravičljiv le tak način funkcionalne izrabe prostora, ki zagotavlja pešcu varno hojo, motornim vozilom pa varen promet.

Svojevrsten problem predstavlja Samčev predor. Zgrajen je v prejšnjem stoletju (1882), namenjen pa izključno pešcem in vprežnim vozilom, je nekdaj dobro služil svojemu namenu, danes pa je zaradi vse večjega prometa postal pretesen in za pešca skrajno nevaren, ob prometnih konicah pa naravnost nemogoč! (glej sliko št. 2)

Projekt, ki ga prikazujemo, je ena izmed danih rešitev, ki kaže, kako rekonstruirati nevarno tesnico v centru našega mesta. Izhodišče, na katerega je ves projekt vezan, je poglobitev in razširitev Samčevega predora. S tem je projektna naloga rešila varen obojestranski promet za pešce pri čemer ni treba prečkati prometno komunikacijo. Ploščad nad predorom naj bi vizuelno povezovala žalski hrib z malograjskim, obenem pa tudi opravičila komunikacijsko izrabo površine (prikaz na slikah št. 3, 4, 5 in 6), saj bi nudila pešcu varen prehod iz Šlandrove ulice in Žalske poti na malograjsko pobočje. Območje zelenih grajskih površin je predvideno kot mestni rekreacijski rezervat in je vkomponirano v vrh pejsažno urbanistične podobe mesta skupaj z romansko kapelo in stražnim sstolpom kot njunima dominatnima likovinima sestavinama.

Kljub vsem navedenim rešitvam pa bo stari del mesta s Samčevim predorom in Kidričevo ulico še naprej ostal tesen prometni vozel. Z dokončno izgradnjo ceste v Kamniško Bistrico in pa ceste Kamnik – Motnik – Ločica, se bo močno povečal promet motornih vozil skozi osrčje našega mesta. Morda se premalo zavedamo, kako močan vpliv ima že sedaj cestni promet na celotno mestno okolje. Ta vpliv se negativno kaže:

– v stalni življenjski nevarnosti, ki sta ji danes izpostavljena tako pešec kot voznik;

– v vedno večjem hrupu in onesnaženju zraka;

– v vedno večjem zavzemanju prostora: širjenju parkirnih prostorov po vseh mestnih površinah – po trgih, ob cestah in ulicah, po pločnikih in dvoriščih;

– v vedno večji množici znakov, opozoril, tabel itd., ki so jih mesta polna.

Rešitev mesta pred poplavo motorizacije je lahko le v izgradnji nove obvozne ceste, ki bi edina lahko razbremenila in rešila gosti mestni promet. Obvozna cesta bi prevzela težji promet, lažji osebni promet pa bi še nadalje potekal po obstoječi, vendar rekonstruirani (arkade) mestni magistrali.

Želimo in trdno upamo, da nanizani problemi ne bodo ostali samo pri bolj ali manj uspešnih idejnih šitvah ali predlogih, temveč da bo privedli do plodne razprave razg danega kroga ljudi s takimi šitvami, ki bi bile v danem trenut najboljše.

Ne smemo pozabiti, da nas oz grla kamniške magistrale dnev opominjajo na izgradnjo arkad, bodo zaradi svoje funkcionalno navdušile predvsem bodoče gene cije in ne samo nas.

Mestni arhite
ŠLEGL BOJA

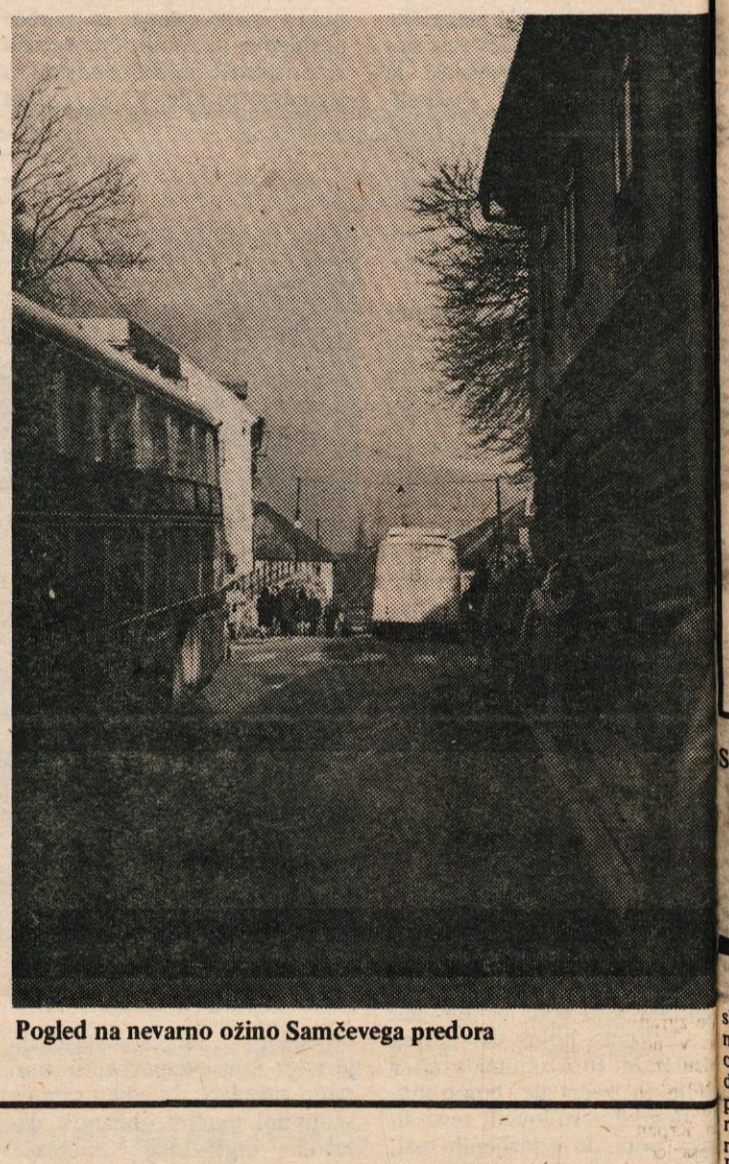

Pogled na nevarno ožino Samčevega predora

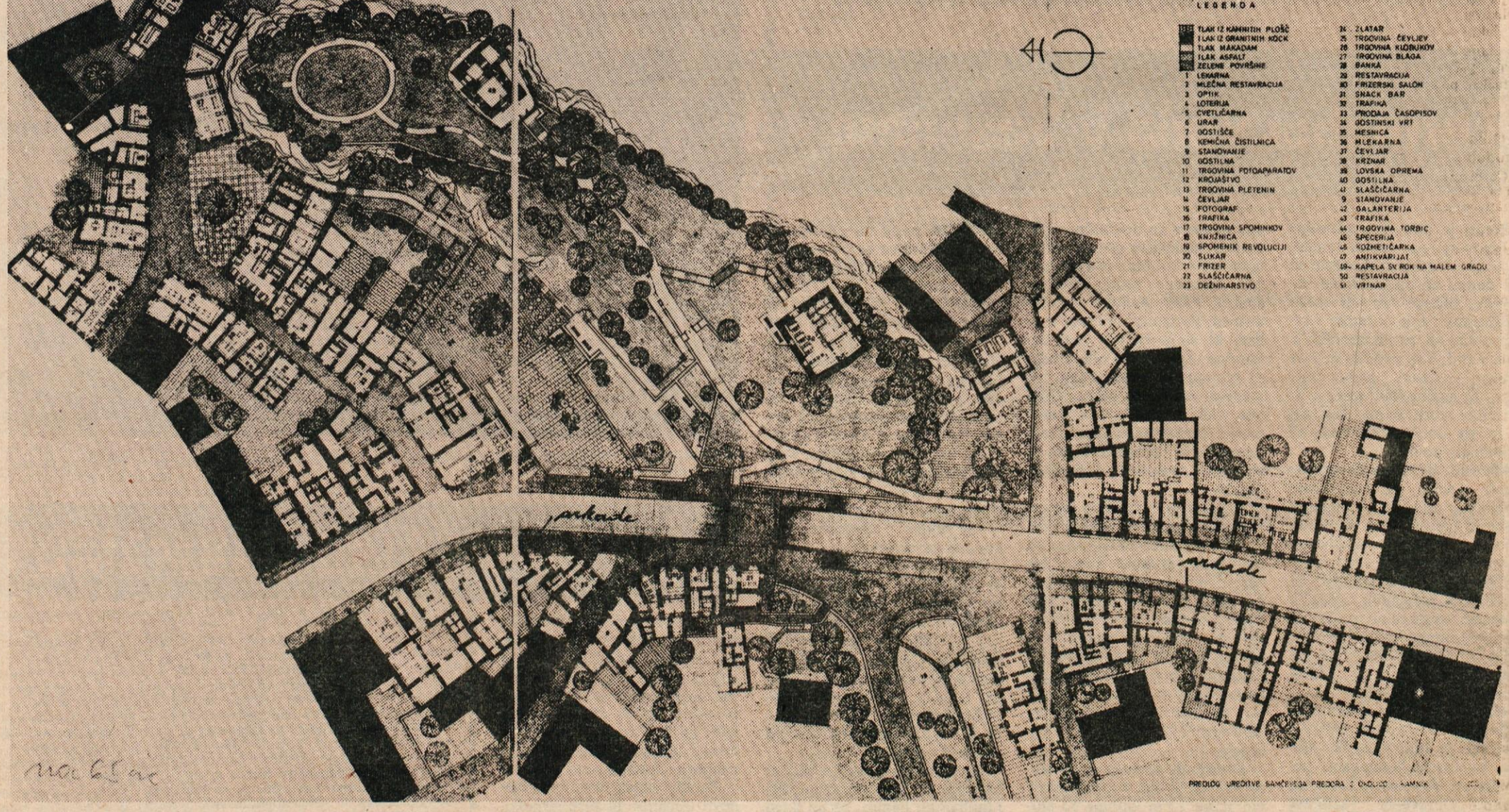

IDEJNA REŠITEV REKONSTRUKCIJE SAMČEVEGA PREDORA IN ŠTUDIJA UREDITVE BLIŽNJE OKOLICE — TLORIS

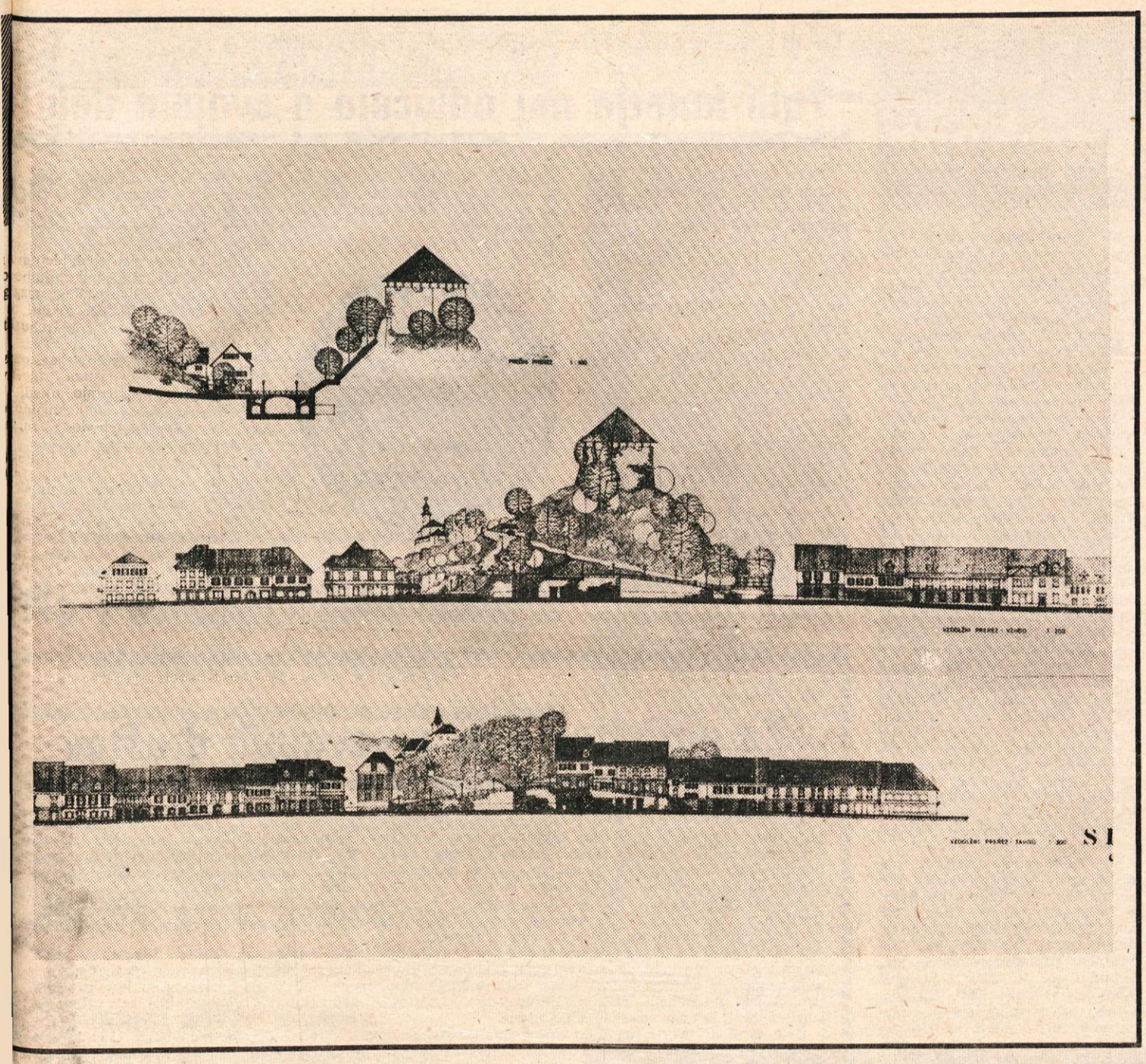

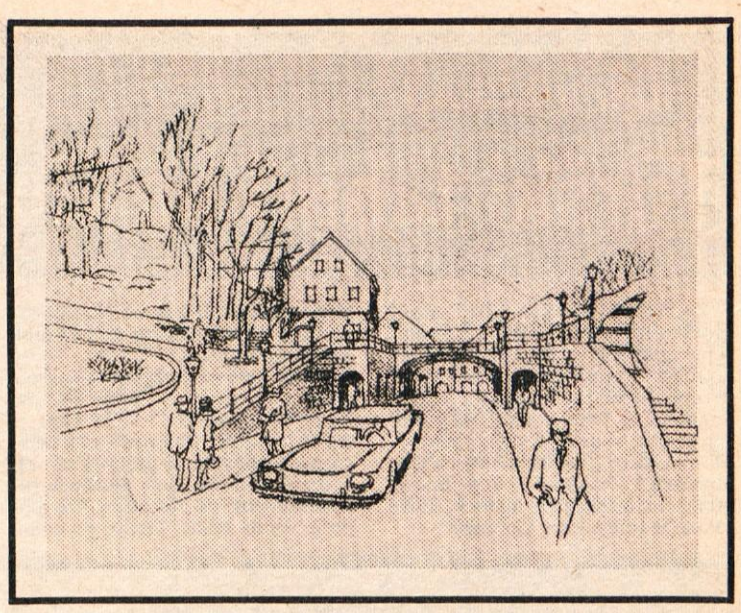

POGLED Z JUGA proti Samčevemu predoru

POGLED NA SAMČEV PREDOR izpred Kavarne

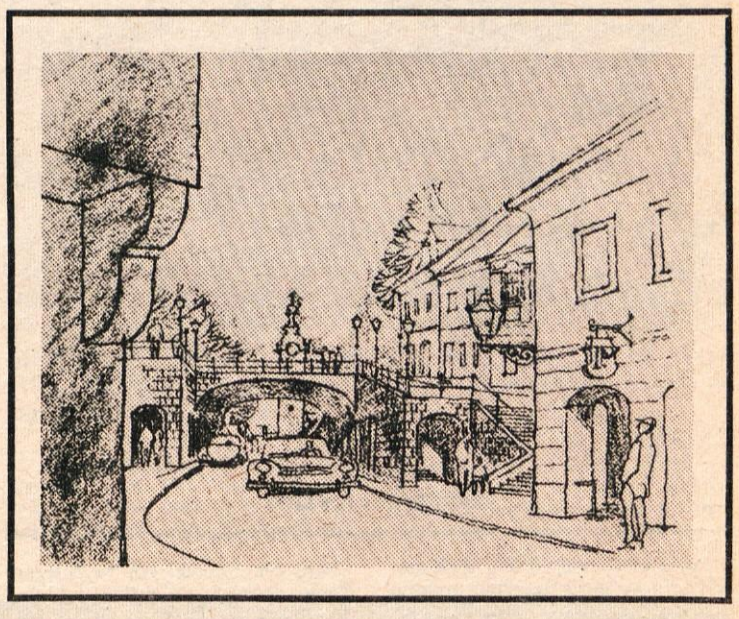

rečanje z akademskim slikarjem Lojzetom Perkom

MARTIN KRPAN V STRANJAH

V dneh pred otvoritvijo nove šolke zgradbe v Stranjah je v avli pozno v noč gorela luč. Na visokem odru iz železnih cevi je znani akademski slikar Lojze Perko oblikoval prizor iz Levstikovega Martina Krpana. Krpan na svoji kobilici s kijem in nesarico na polju pred cesarskim Dunajem hiti brkatemu Brdavsu naproti. Kompozicija ima dimenzije, ot le redka umetnina te vrste. Prav otovo bo to največja slika na Kamniškem.

Za trenutek smo zmotili umetnika, da je odložil strgalo, s katerim e na večbarvnem grafitnem ometu oblikoval podobo.

Zakaj ste se odločili prav za rečanje Krpana z Brdavsom?

Ta Levstikov prizor je vedno ktualen, posebno za mladino je prieren. Izraža simboliko slovenske oči.

Odločili ste se za realistično podobitev?

Če bi stiliziral, bi izpadel iz konepta. Zato sem prizor upodobil deorativno – realistično.

Kakšna je tehnika, v kateri elate?

To je tehnika z grafitom. Je precj napornejša, mislim fizično, od opiča. Barvne plasti ometa so podbne teranovi. Treba je rezati koj, ko je nametano, ko je še mehko. Še sreča, da se stena še ni poem osušila.

Ste že v kaki drugi šoli sodevali s podobnim delom?

METNIK PRI DELU: Lojze rko dokončuje podobo o srenju med Krpanom in Brdavm na steni dvorane v stranjski li.

Ne še, moram reči, da sem bil zelo vesel vabila, naj pridem v Stranje. Sem pa v tej tehniki na stenah delal v ankaranski bolnišnici, v tržiškem zdravstvenem domu, v Postojni in v Cerknici. Ankaranski ribiči so najbrž med največjimi mojimi kompozicijami te vrste.

Ste torej za realistično upodabljanje sveta in življenja. Kako pa ocenjujete sodobne tokove v naši kulturi, zlasti v upodabljajoči umetnosti?

Zame so to modne muhe. V teh stvaritvah ni življenja niti resnice. Čeprav so iskanja, morda preveč iskanj.

Često vas pot zanese v Kamnik. Skušamo ga ohraniti, obnavljamo ga. Kaj mu po vašem mnenju še manjka?

V Kamnik vedno znova rad prihajam. Tu imam družino. Seveda pa je moj kraj Notranjska, od kjer sem doma. V Dolenji vasi ob Cerkniškem jezeru je mesto mojega ustvarjanja. Tudi Gorenjska je čudovita, vendar to lepoto vidiš. Notranjsko pa moraš občutiti v sebi, kako bi dejal, ta lepota te kar boli . . .

Vprašali ste, kaj manjka Kamniku. Dejal bi, da mesto, kot je Kamnik, mora imeti svojo umetniško galerijo. Tudi jaz bi rad dal nekaj svojih slik, kot svoj prispevek, da bi Kamnik čimprej dobil tako ustanovo. Mislim, da bi bila dolžnost vseh kamniških umetnikov, da pri tem pomagajo.

Ali imate kako idejo, kje naj bi bila galerija?

To pa težko rečem, ker premalo poznam razmere v Kamniku. Sedanja razstavna dvorana nad kavarno Veronika se mi zdi zelo primerna. Seveda bi jo bilo treba urediti, zlasti razsvetljavo.

Seveda ne moremo mimo že običajnega vprašanja: vaši načrti?

Rad bi razstavil svoja najnovejša olja. Če bo mogoče, letošnje poletje v Kamniku. Sicer pa lahko rečem, da še nikoli nisem čutil take ustvarjalne moči, kot jo čutim ta čas.

Umetnik se je ponovno zagledal v fresko na steni.

Nekaj časa sem bil v dilemi, če ne bo kompozicija prevelika. Sedaj mislim, da je uspela. Manjše figure bi se izgubile na veliki steni. Najbolj sem vesel Krpanovega obraza, ker se mi je v njem posrečilo ujeti bistvo slovenskega izraza.

F. S.

F. SVETELJ

S kamniško liro po Evropi 6.

(3000 kilometrov uspešne poti)

Danes končujemo zapis o lanskoletni turneji pevskega zbora LIRA iz Kamnika. Po uspelem zadnjem koncertu v Švici so se pevci povzpeli na znani Jungfraujoch.

Medtem ko je bila spodaj v Interlaknu temperatura 24 stopinj, je bilo na vrhu Jungfraujocha le 5 stopinj. Zrak je tako redek, da moraš kar precej hitreje dihati, če malo hitreje stopiš po stopnicah.

Vsedemo se v restavracijo. Cene so seveda ustrezne višini. Skodelica golaževe juhe 6 frankov ali 17 naših dinarjev.

Ko smo se nekoliko podprli, smo šele dobro videli v dolino. Pod nami ledeno morje, na desni 3970 m visoki vrh Eigerja. Res edinstven svet, ki se ga izplača videti od blizu.

Ko se spustimo do vmesne postaje Scheidegg se vrnemo v dolino po drugi poti pod steno Eigerja proti Grindelwaldu. Vsepovsod same žičnice in vlečnice. Ob sedmih zvečer smo spet v dolini.

Polni vtisov se vračamo v Luzern. Večerja v hotelu Union se nam je že kar prilegla. Bila je res obilna. Pol piščanca je bilo poleg ostalega kar težko pospraviti. Frankov za ogled nočnega Luzerna nam ni več dosti ostalo, zato smo se zadovoljili s sprehodom ob Vierwaldstaetterskem jezeru in z ogledom bleščečih hotelov, kazinov in zabavišč le od zunaj.

Zjutraj smo se v hotelu srečali s skupino prosvetnih delavcev z Gorenjske, ki so potovali v Basel na razstavo učil. Naša pot pelje proti domu.

Proti poldnevu smo se ustavili na obronkih gozda pri Churu. Naši ekonomi Repanšek, Krt, Rakar in Ogrinec A. so se tokrat izdatno oskrbeli s kruhom, zato smo z velikim tekom pospravili mesne pločevinke, šunko in druge dobrote. Tudi nekaj tekočine je še ostalo kljub strogim švicarskim carinikom.

Nameravali smo prek prelaza Bernardino proti Italiji, vendar so nam v malem kraju Thusis policaji povedali, da je prelaz zaprt zaradi snega. Svetovali so nam bližnjico po 14 km dolgi gorski cesti na cesto, ki pelje na Julierpass in je prevozen. Ta ubogljivost pa se nam je maščevala, a ne zaradi ceste, pač pa zaradi 20-metrskega zavitega tunela, ki našemu avtobusu ni dovolil skozi. Zato smo morali obrniti, kar pa seveda ni šlo tako lahko, in se ponovno vrniti v Chur in nato po cesti na gorski prelaz Julier.

Tudi ta prelaz je bil dobro zasnežen, toda prevozen. Tako smo proti večeru prispeli v znano letovišče St. Moritz.

Vsi hoteli so bili prazni in zaprti. S težavo smo našli neko restavracijo, se okrepčali s čajem, saj je bilo pošteno hladno, in krenili naprej. V Bolzanu v Italiji smo imeli rezervirano prenočišče. Tja smo prispeli okrog polnoči. Začelo je deževati. Zato smo sklenili, da se domov ne bomo vračali prek Dolomitov in Cortine d'Ampezzo, pač pa smo se v soboto zjutraj, ko smo pretopili še zadnje franke v lire in dali tudi Italijanom nekaj zaslužiti, napotili po avtocesti do Trente in nato ob Nadiži proti Padovi in dalje proti Trstu.

Desetdnevno potovanje Lire prek Avstrije, Nemčije, Švice in Italije je šlo h koncu. Čeprav smo na skoraj 3000 km dolgi poti doživeli marsikaj in mnogo videli, smo si želeli čimprej domov.

Organizatorji turneje, predvsem prof. Čebulj, predsednik društva kot vodja potovanja, so svojo nalogo odlično opravili. Umetniško vodstvo prof. Sama Vremšaka ni niti za trenutek zatajilo. Kljub naporom, ki jih je zahtevalo potovanje, je bilo izvajanje zbora vseskozi na visoki ravni. Za stanovanja in razpored po sobah je skrbel ing. Edi Perne, za to, da smo bili vedno vsi pravočasno v avtobusu, pa Jože Hočevar. Poleg tistih, ki so skrbeli za telesni blagor in smo jih že imenovali, velja omeniti še Lojzeta Homarja, Ivana Šarca, Toneta Cibaška (pripovedoval je o Kroparju), ki so skrbeli za dobro voljo.

Naj za konec zapišemo še eno izmed številnih ocen Lirine turneje.

Osrednji pokrajinski časopis je o koncertu LIRE v Heidelbergu zapisal:

„Pri tem zboru lahko resnično uporabljamo superlative. Topel in blagozveneč zvok, popolnoma zlit. Nežni ali močni glasovi, ki sledijo kakor en sam instrument dirigentovim intencijam. Moški zbor LIRA iz mesteca Kamnika v Jugoslaviji se je izkazal na svojem koncertu v heidelberškem „Lutherhausu" z gostoto zvoka, z zaokroženim, dobro donečim zvočnim volumnom, tako da ni bilo slišati posameznih pevcev, kakor je pri številnih drugih zborih. Dirigent prof. Samo Vremšak ima v tem zboru instrument, ki ga lahko uporablja poljubno in z umerjeno doziranimi gestami. Bil je užitek prisluškovati naraščanju in pojemanju tega zborovskega zvoka. Posebno odlični so bili basi, pa tudi tenorji so omembe vredni, kar so pokazale prav nekatere solistične pasaže.

Program je šel od Jacobusa Gallusa, renesančnega komponista slovenskega porekla, prek dveh pesmi nemških romantikov do jugoslovanskih komponistov, ki so napravili največji vtis večera. Zelo impresivno – kot primer za številna druga izvajanja na koncertu – je bilo tenkočutno izravnano podajanje impresionističnih zvočnih elementov v Antona Lajovica „Lanu" ali narodne Franceta Marolta

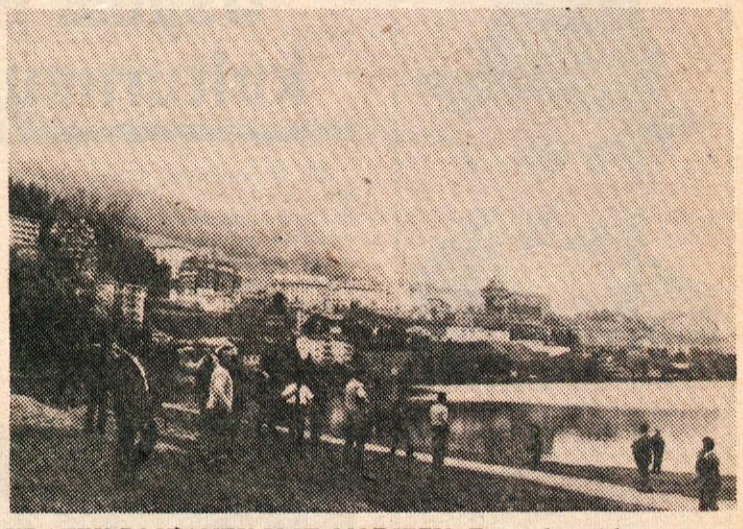

KRATEK POSTANEK V ST. MORITZU: Znano letoviško mesto v pomladanskih in jesenskih mesecih povsem izumre. (Z LIRO PO EVROPI)

„Vojaška". Če pomislimo, da so jugoslovanski pevci, ki so obiskali Heildelberg na povabilo „Liederkanz" in ki jim je mesto priredilo sprejem v palatinskem (Kurpfalz) muzeju, že imeli za seboj naporen dan, se je treba tem bolj čuditi, kako so vzdržali do konca obsežnega programa koncentracijo in pozornost vzbujajočo občuteno muzikalično pazljivost. Številna publika se je zahvaljevala z bogatim aplavzom."

KONEC

Ob razstavi:

Turški tabori na Gorenjskem

Že vrsto let kamniški muzej uspešno strokovno sedeluje z gorenjskim muzejem iz Kranja. Rezultat takšnega sodelovanja je bila pred dvema letoma študija gradov na Gorenjskem, 5. februarja t. l. pa je bila v gorenjskem muzeju v Kranju otvoritev razstave „Turški tabori na Gorenjskem". Razstava bo v marcu prenesena v Kamnik, nato v Domžale in še druge kraje Gorenjske.

TABOR NA KRTINI

Poleg ustanovnih občin obeh muzejev sta razstavo finančno podprla tudi sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti in industrija pohištva „Stol" Kamnik.

Na 25 panojih se na razstavi zvrstijo fotografije današnjega stanja taborov, načrti taborov, rekonstrukcije, fotokopije arhivskih virov, načrti vpadnih potov, stare upodobitve taborov in zbrano ljudsko izročilo o Turkih. Načrti so delo dipl. arh. Petra Fistra.

Okvir razstavi je zgodovinska podoba Gorenjske iz srede 15. do srede 16. stoletja. V tem času je tudi Gorenjska doživljala močnejše vpade Turkov, ki so preko severozahodnega dela današnje Slovenije nadaljevali pot na Koroško. Ena pot jih je vodila mimo Kranja, po dolini Kokre čez Jezerski vrh na Železno Kaplo, druga pa po gornjesavski dolini mimo Trbiža na Koroško. Nekateri oddelki so plenili tudi v okolici Škofje Loke. Leta 1471 so divjali po kamniški okolici, požgali so mekinjski samostan, leta 1528 pa so mimo Dragomlja vdrli do Homca.

Da bi se utegnili ljudje pred Turki pravočasno skriti, so morali organizirati dobro signalno službo. Žigali so grmade in z opozorilnim streljanjem s topovi naznanjali prihod sovražnika v deželo. V sistemu signalnih postojank je bil tudi Stari grad nad Kamnikom. Sredi 15. stoletja so pričeli utrjevati mesta in gradove. Kmetje so morali sami poskrbeti za svojo varnost. Postavljali so utrdbe – tabore ali pa so se zatekali v naravne jame in gozdove.

Tudi na Gorenjskem so tabore praviloma postavljali okoli cerkva, izjeme so: tabor pri Križu, Visoko pri Kranju in tabor nad Špitaličem v Tuhinjski dolini. Osnovo tlorisni razporeditvi tabora je dajala obliko terena, le redko so postavljeni po načrtu (kot npr. tabor v Domžalah). Po tlorisu so tabori mnogokotniki, obzdije z obrambnimi stolpi obdaja cerkev, v obrambni sistem tabora je vključen tudi cerkveni zvonik, ki je najvišja razgledna in obrambna točka tabora. Tabor obdajajo nasipi in jarki, ki jih premoščajo dvižni mostovi. V tabornem obzidju, stražnih stolpih in cerkvenem zvoniku so strelne line. Vrhnji del tabornega obzidja zaključuje lesen obhodni hodnik, do katerega vodijo iz notranjosti strme lesene stopnice. Vhod v zvonik je bil v višini obhodnega hodnika. Znotraj tabora je bila tudi shramba za živež, ponekod pa tudi poseben prostor za živino (tabor v Češnjicah nad Blagovico). Vsak tabor je imel oskrbnika.

Na kamniško-domžalskem območju so bili naslednji tabori: Komenda, tabor na Taboru pri Križu (ledinsko ime), Homec, Stranje, Tunjice, Kališče (o taboru govori le ljudsko izročilo), Miklavž nad Gradiščem v Tuhinjski dolini, Špitalič (ledinsko ime „U tabor"), Mengeš, Domžale, Tabor nad Ihanom, Krtina, Dob, Češnjice nad Blagovico (največji turški tabor na Gorenjskem), Sv. Andrej v Kraščah v Moravški dolini (še nedokazan), Sv. Mohor v Moravški dolini (potrebne terenske arheološke raziskave), Gradišče nad Lukovico.

Večina turških taborov na Gorenjskem je danes v ruševinah ali pa jih na terenu ni več moč zaslediti.

MIRINA ZUPANČIČ

ZBORI KOOPERANTOV AGROKOMBINATA EMONA

Tudi kmetje naj odločajo o svojem delu!

V prvi polovici februarja so se na pobudo iniciativnega odbora, ki ga vodi Nande Vode zbrali kmetje kooperanti, ki sodelujejo z ljubljansko Emono. Na sestankih v Komendi, v Kamniku, v Tuhinju in v Motniku so govorili o tem, kaj bo v prihodnje s kooperacijo in kako bodo lahko prodali svoje pogodbeno pridelane proizvode.

Kmetje želijo poštene spremembe v samoupravnih odnosih, nočejo več, da bi kdo drug odločal o rezultatih njihovega dela. Zato so pozdravili spremembe statuta podjetja Emona, ki daje svtom kooperantov večje pravice. Ti sveti bodo v bodoče odločali o delitvi dohodka od prodanih pridelkov, o nameščanju uslužbencev obrata kooperacije itd.

V naši občini bodo izvolili odbore kooperantov v proizvodnih okoliših Kamnik, Komenda in Tuhinj. V teh odborih bo tri četrtine kmetov in ena četrtina uslužbencev obrata.

Podobno bo sestavljen svet kooperantov pri obratu Kooperacija. Na sestankih so izbrali kandidate za vse te organe. Volitve pa bodo prihodnji mesec.

Kot kandidata za centralni delavski svet Emona Ljubljana so na vseh zborih kooperantov predlagali Nandeta Vodeta iz Komende. V svet kooperantov pri obratu Kooperacija p kandidirajo v Komendi: Kern Mak Potok; Pibernik Peter, Suhadolc Resnik Ivan, Moste in Ravnika Anton, Komenda; v proizvodnem okolišu Kamnik pa Jutršek Luka Znojile; Rebaljec Rafael, Podhruška Golob Andrej, Podgorje; Pirš Miha Novi trg in Potočnik Jože, Zduša. V Tuhinju so kandidati: Hribar Jože Zg. Tuhinj; Slapnik Vinko, Šmarno; Orehovac Ivan, Motnik in Homšak Ivan, Bela.

Še ta mesec bodo pri podjetju Emona ustanovili hranilno kreditno službo za kooperante. Temeljni pol log 50 milijonov S-din, bo prispe valo podjetje.

Kmete je predvsem zanimal kakšni so bodoči izgledi za proi vodno sodelovanje kmetov z agro kombinatom glede na cene kmetijskih pridelkov, ki so za kmete s vedno premalo spodbudne. Menijo da bo treba znižati stroške režije i pri enakih prodajnih cenah dosed višje skupne cene.

Za poživitev dela prosvetnih društev

Na nedavnem občnem zboru Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Kamnik so največ pozornosti posvetili poživitvi dela amaterskih kulutrno prosvetnih društev. Od dvanajstih društev, ki so pred leti delovala v kamniški občini, je danes aktivna komaj še dobra polovica. Med vzroki gotovo ni več poglaviten gmotni položaj oziroma pomanjkanje finančnih sredstev, pač pa v mnogih primerih predvsem premalo dobre volje in pripravljenosti sposobnih organizatorjev kulturno prosvetnega dela tako na podeželju kot v mestu. Med najbolj aktivnimi društvi v občini je prav gotovo prvo Slovensko pevsko društvo Lira, ki je imelo lani poleg številnih nastopov doma tudi uspelo turnejo po Zapadni Nemčiji in Švici. Zelo prizadevni so tudi igralci v prosvetnih društvih Motnik, Tuhinj in Svoboda Duplica.

V mestu bo treba poživiti dejavnost nekoč zelo aktivnega Delavsko-prosvetnega društva Solidarnost, zlasti zaradi tega, ker je zanimanje med mladino, posebno na gimnaziji, za gledališko udejstvovanje precejšnje. Lani se je namreč 25 mladincev udeleževalo enomesečnega seminarja za estetsko gledališko vzgojo, ki so ga vodili strokovnjaki iz Ljubljane. Tudi mladinska godba, ki nastaja v okviru kamniške glasbene šole, bi v prihodnje lahko delovala kot ena od sekcij Solidarnosti.

Zato so se dogovorili, da bodo v programu razvoja amaterske kulturne dejavnosti v občini, ki ga bo kot sestavni del kulturnega programa občine v kratkem sprejela kulturna skupnost, dali največ poudarka hitrejšemu reševanju kadrovskih in materialnih problemov kulturno prosvetnih društev.

Skupnost študentov v Kamniku

Konec januarja je bil ustanovni sestanek skupnosti študentov občine Kamnik, katerega pobudnik in organizator je bila Ok ZMS Kamnik. Potreba po ustanovitvi organizacije študentov v naši občini se je pojavila že prej, saj je v naši občini okoli 250 rednih študentov, vendar je bil šele družbeni dogovor o štipendiranju študentov in dijakov dejavnik, ki je narekoval ustanovitev.

Po otvoritvi ustanovnega sestanka je spregovoril član izvršnega odbora skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov Roman Pogačar. Govoril je o nalogah in pomenu študentskih skupnosti ter vlogi študentov kot družbene skupine in političnega subjekta. Omenil je tudi probleme, ki se v zadnjem času pojavljajo ob težnjah študentov za priznanje delovnega satusa študenta. Ob tem je omenil nekaj nalog in problemov, ki čakajo novoustanovljeno skupnost. Sledila je razprava o družbenem dogovoru, ki temelji na izenačevanju materialnih možnosti posameznikov. in stimulaciji po uspehu. Študentje so se predvsem zanimali za možnosti za dodeljevanje štipendij in poudarjali, da je ena od osnovnih nalog skupnosti tudi borba za spoštovanje dogovora. K rednemu delu naj sodi tudi ocenjevanje študijskih uspehov in politika štipendiranja. Žal pa vsi sodelujoči v razpravi niso pravilno ocenili pomena skupnosti študentov ter so hote ali nehote skušali zmanjševati pomen njenega dela. V pripombah in mnenjih nekaterih je bilo opaziti popolnoma napačno predstavo o dosedanji štipendijski politiki v naši občini in so nekatera njihova mnenja in predlogi izzveneli neresno.

Študentje, bilo jih je 35, so v Izvršni odbor izvolili Metodo Homar, Jožeta Berleca, Janeza Novaka, Srečka Podbevška in Dušana Repnika.

Za predsednika je bil izvoljen Vladimir Gjurin, za sekretarja pa Mak Lavrinc, oba študenta pravne fakul tete.

Menimo, da je ustanovitev skup nosti študentov občine Kamnik po membno dejanje tako za kamniške študente kot za celotno kamniško skupnost, zato nas je neprijetno pre senetilo, da se je vabilu odzval sam predstavnik občinskega sindikalnega sveta.

PREDAVANJA O SPLOŠNEM LJUDSKEM ODPORU: Te dni s bila v Kamniku in na Pšajnovici končana predavanja o civilni zaščiti, o prvi pomoči in drugih vprašanjih s področja vseljudskega odpora. Naša slika je s predavanja pri Boltetu na Rakitovcu.

Nehrujeva nagrada Danici Grošelj iz Komende

Tik pred zaključkom redakcije je prispela iz daljnje Indije vesela novica, da so v New Delhiju na največjem tekmovanju otrok slikarjev na svetu podelili Nehrujevo zlato spominsko kolajno Danici Grošelj iz Komende, učenki 8. a razreda osnovne šole v Mostah. Taka priznanja je prejelo še 22 otrok na svetu, med njimi je Grošljeva edina Jugoslovanka. Danici vsi iskreno čestitamo!

Več o tem dogodku v naslednji številki.

ZDRAVKO HRIBOVŠEK SEDEMDESETLETNIK

V nedeljo 14. februarja si je nadel osmi križ dolgoletni, znani družbeni in javni delavec v Tuhinjski dolini – Zdravko Hribovšek iz Motnika.

Izhaja iz obrtniške družine, kjer že 300 let strojijo usnje. Zato se je tudi on prijel te obrti. Že leta 1923 je položil mojstrski izpit. V pol stoletja je ustrojil na stotine kož. To delo opravlja kljub visokim letom še danes.

Vse svoje življenje je Zdravko posvetil tudi skrbi za razvoj Motniške doline. Zlasti zadnjih 25

let v Motniku verjetno ni bilo dolžnosti, ki je ne bi opravljal. Od predsednika krajevnega ljudskega odbora, predsednika občine Motnik, odbornika okrajne in občinske skupščine, in še bi lahko naštevali odgovorne dolžnosti, ki jih je opravljal in jih še opravlja. Sedaj je že šesto leto predsednik krajevne skupnosti, vodi turistično društvo, sodeluje pa tudi v vseh ostalih društvih v tem kraju. Za svoje uspešno družbeno delo je Hribovšek prejel več družbenih priznanj. Lani mu je podelila srebrno priznanje OF tudi občinska konferenca SZDL Kamnik. Občani krajevne skupnosti Motnik so svojemu predsedniku čestitali sredi delovnega vzdušja – na nedeljskem zboru volivcev. Tudi mi se pridružujemo čestitkam k visokemu jubileju z željo, da bi Zdravko še mnogo let deloval v dobrobit Motnika in vse občine!

Polletje na gimnaziji

Na gimnaziji Rudolfa Maistra v Kamniku je bilo v prvem polletju 114 dni pouka. Od vpisanih 222 dijakov so 4 izstopili med polletjem, tako da jih je bilo ob poletju 218, med njimi 87 dijakov in 131 dijakinj. Izdelalo jih je 172 ali 78,89 %, kar je za 4,35 % več kot lani ob polletju. Odličnih je 13, prav dobrih 50, dobrih 87, zadostnih pa 22 dijakov. Nezadostnih je 46 dijakov ali 21,11 %. Po eno nezadostno oceno ima 22 dijakov, po dve nezadostni oceni 11, po 3 ali več pa 13 dijakov. Največ nezadostnih ocen je iz matematike 31, iz fizike in kemije po 11, iz zemljepisa 9, iz zgodovine in francoskega jezika po 8 itd. Najboljša razreda sta 2 a in 3. b, ki imata 92,3 % uspeha, najslabši pa 1. b s 64 %.

Uspela počastitev kulturnega praznika

Ob Prešernovem dnevu, slovenskem kulturnem prazniku, so dijaki kamniške gimnazije pod vodstvom prof. Tine Romšakove pripravili v veliki dvorani kina Dom v Kamniku uspelo predstavitev Prešernovih pesnitev in ocen njegovega življenjskega dela. Na domiselno izbrani sceni so se ob gorečih svečah vrstili odlomki značilnih Prešernovih pesnitev in odlomki iz del znanih prešernovcev. Predstava v obliki recitala je bila spremljana s klavirskimi skladbami.

Žal smo tudi tokrat Kamničani pokazali, kako malo znamo ceniti kulturna prizadevanja, ki so sicer v naši občini čedalje redkejša. Proslave se je v glavnem udeležila mladina, zelo malo pa je bilo ostalih občanov.

POET TVOJ NOV SLOVENCEM:
Dijaki gimnazije R. Maistra so lepo počastili obletnico smrti našega največjega pesnika

DAREŽLJIVI PODPORNIKI

Sodeč po obisku je kamniška ljudska knjižnica postala svojina občanov. Promet se je v lanskem letu dvignil na 8000 izposojevalcev in na 20.000 izposojenih knjig. Ta promet je v letošnji zimi v poprečju za trikrat večji kakor doslej. V izposojevalnici je dobesedno gneča ljudi, v čitalnici pa domala primanjkuje sedežev. Hvale vredno je, da ta študijski prostor oblegajo naši študentje in dijaki.

Vedno bolj pereče postaja vprašanje obvladovanja dela, torej nastavitve nove delovne moči in ugoditve povpraševalcev ali kako povečati knjižni fond in prostor.

Knjižnica je v lanskem letu nakupila za 3,900.000 din 1300 knjig in revij ter z njimi zadovoljivo krila potrebe bralcev. Toda ob večanju sklada se tesnijo prostori in krči površina polic, tako da raste vse živeje potreba po razširitvi. Verjetno bodo letos dodeljeni knjižnici novi prostori v isti zgradbi, ko se bo odselila stranka. (Doslej je kamniško stanovanjsko podjetje z velikim razumevanjem urejevalo sobe.) Posebej moramo poudariti darila za notranjo opremo knjižnice, ko je šmarsko podjetje MENINA izdelalo deset knjižnih polic, komendsko podjetje SLOGA pa izgotovilo tri razstavne vitrine. Podobno širokogrudnost so pokazala nekatera kamniška podjetja kakor Zarja, Svilanit, Usluga, Alprem in Stol. Prav gotovo pomoč v višini okrog 400.000 S-din znatno razbremenjuje knjižnico, ke omogoča večanje dejavnosti. S policami se je strokovni oddelek povečal za tretjino, v vitrinah pa so bile že štirikrat izmenjane razstave knjižnih del slovenskih literatov in del iz zgodovine NOB.

Znatno se je obogatil tud sklad za vaško izposojo, venda pa bo ta polno izkoriščen šele ko se bo utrdila mreža novih knjižnic v tuhinjski in bistriški dolini.

Predvideni petletni razvojni načrt knjižnic je že potrdila občinska skupščina.

V splošno korist bi bilo, da se knjižnici tudi v bodoči kulturni skupnosti prizna mesto in dodelijo sredstva, ki ji po delu in pomenu pripadajo.

Kamniška kronika

JANUAR 1971

POROKE:

BODLAJ Stanislav, ključavničar, star 22 let iz Sp. Stranj, in HOMAR Ana, krojaška vajenka, stara 18 let iz Gradišča; DEISINGER Milan, delavec, star 20 let iz Trzina, in CERAR Vanda, uslužbenka, stara 20 let iz Sp. Stranj; GRABNAR Božidar, tekstilni tehnik, star 20 let iz Kamnika, in LAVTIŽAR Dragica, tehnični risar, stara 17 let iz Kamnika; RODE Aleš, delavec, star 24 let iz Nožic, in HOČEVAR Amalija, delavka, stara 24 let iz Hruševke; SKVARČA Bogomir, delavec, star 32 let z Duplice, in HRIBAR Ivana, šivilja, stara 33 let z Duplice; SPRUK Anton, tapetnik, star 26 let iz Nevelj, in PAVLIČ Jožica, delavka, stara 20 let z Vrhpolja.

SMRTI:

BERLIC France, upokojenec, Laze v Tuhinju, star 80 let; KLANŠEK Peter, kmet iz Tunjic, star 77 let; KONČNIK Matevž, oseb. upokojenec s Križa, star 85 let; LOMOVŠEK Alojzij iz Šmarce, star 52 let; PERNE Marija, kmetica z Mlake, stara 77 let; CERAR Marija, družinska upokojenka iz Kamnika, stara 84 let; SMOLNIKAR Maksimiljan, osebni upokojenec z Gmajnice, star 73 let; ŠPENKO Marija, kmetica iz Potoka pri Komendi, stara 82 let; TREBUŠAK France, upokojenec, Srednja vas, star 70 let; URH Leopold, invalidski upokojenec, Zavrh, star 37 let; VRANKAR Ivana, preužitkarica iz Lok, stara 84 let; ŽIBERT Franc, kmet iz Motnika, star 70 let.

Na Pšajnovici bodo dobili električno omrežje

Občani krajevne skupnosti Pšajnovica imajo že dalj časa zaradi zastarelega lektričnega omrežja zelo slabo napetost. Zato ne morejo uporabljati gopodinjskih strojev, niti elektromotorjev in drugih aparatov. Dogovorili so se, a bodo s skupnimi močmi v sodelovanju z podjetjem Elektro Ljubljana apeljali 5 kilometrov daljnovoda in okoli 3 kilometre nizkonapetostnega mrežja. Postaviti bo treba tudi tri prostovodne transformatorske postaje. Čeprav bo ta investicija stala blizu 40 milijonov starih dinarjev, se je niso strašili. Sami bodo prispevali okoli 200 drogov, opravili vse izkope in druga emeljska dela in poleg samoprispevka, ki ga bo zbrala krajevna skupnost, odali še nekaj svojega denarja.

S predstavniki Elektro Ljubljana so se dogovorili, da bi do letošnje jeseni postavili vsaj vse drogove, transformatorje in žico pa bi montirali prihodnje leto.

TOVARNA USNJA KAMNIK

razpisuje za šolsko leto 1971/72 naslednje

ŠTIPENDIJE

1. 1 štipendijo na ekonomski fakulteti
2. 2 štipendiji na fakulteti za kemijo in naravoslovje — tehnološka smer
3. 4 štipendije na ekonomski srednji šoli
4. 1 štipendijo na višji ekonomski komercialni šoli
5. 1 štipendijo na višji varnostni šoli
6. 1 štipendijo na srednji kemijski šoli

Prijave pošljite Tovarni usnja Kamnik — organizacijsko kadrovskemu sektorju.

POPUST 20 % ZA ČLANE

Novo izvoljeni upravni odbor AMD Kamnik je na svoji 1. redni seji sklenil, da bo avtopralnica in mehanična delavnica delala v prvi vrsti za člane društva. Teh je bilo lansko leto skoraj 500.

Ob vpisu dobite brezplačno:

1. najnovejšo avtokarto Jugoslavije
2. celoletno naročnino na časopis AMZS
3. informativne prospekte o uslugah, pomoč, informacije
4. brezplačen tehnični pregled v testirnem centru AMZS v Ljubljani ob registraciji vozila
5. popust 10 % pri nakupu avtokart
6. popust 10 %—50 % v kampingih
7. usluge, pomoč, informacije po posebnem ceniku za člane
8. dvakrat brezplačen nasvet pri advokatu in vrsto drugih ugodnosti

Vpišete se lahko v prostorih društva Trg svobode 6 vsak dan od 6.—14. ure, telefon 83-320.

KAMNIŠKI GASILCI SO ZBOROVALI

Kamniški gasilci so 24. 1. 1971 polagali račune o svojem delu v preteklem letu. Iz poročil je bilo razvidno, da ima društvo skupno z enoto TITAN 72 članov, od katerih je 58 aktivnih članov, 2 članici, 12 rezervnih članov in 12 mladincev. Članstvo bo treba še povečati, da bomo kos nalogam, katere nas čakajo v okviru vseljudske obrambe.

V preteklem letu smo gasili in reševali na področju krajevne skupnosti Kamnik 14-krat ter po enkrat v Podgorju, Tunjicah in Vrhpolju. Poleg tega je bilo še več malih začetnih požarov po tovarnah, katere so pogasili domači delavci in gasilci. Največji požari so bili: dne 9. 8. na Šutni v tapetniški delavnici, ko je zažgala strela, nato še isti večer gospodarsko poslopje poleg župnišča v Tunjicah, kjer je bil namerni požig, 22. 9. požar kozolca dvojnika in drvarnice pri Dorniku na Kovinarski cesti, 20. 10. požar gospodarskega poslopja in stanovanja Hočevar na Vrhpolju 29, kjer je bil samovžig sena. Pri vseh požarih je skupno delalo 166 kamniških gasilcev z 415 urami gašenja in reševanja. Skupno je bilo pri teh požarih škode za ca. 410.000 N din, a obvarovanega ter rešenega ljudskega premoženja je bilo za ca. 991.000 N din. Pri vsem tem delu sta se poškodovala dva gasilca z opeklino in izvinom roke. Verjetno bi bilo rešenega še več ljudskega premoženja, ako bi imeli uporabno avtocisterno in če bi se lahko zanesli na kamniški vodovod. Požari so bili večinoma ponoči, ko ni bilo ne elektrike in ne vode v vodovodu. Zato je res že skrajni čas, da se uredi vodovod v Kamniku. To bo pa mogoče le, ako bomo sprejeli znova obveznost samoprispevka v Kamniku, ki bi šel v glavnem za izgradnjo novega zajetja vode v Kamniški Bistrici ter potrebe mesta. Tako bomo imeli naravni pritisk v vodovodu.

Velike težave imamo z dokončno iztrošenim avto parkom. Zato je sedaj v teku akcija zbiranja finančnih sredstev po tovarnah, podjetjih in povsod, kjer se da kaj pridobiti za nabavo novega orodnega gasilskega avtomobila. S tem se bo moč gasilstva zopet povečala, kajti le z dobrim orodjem je mogoče doseči tudi dober uspeh.

Za izboljšanje strokovnosti in kondicije je bilo opravljenih mnogo društvenih vaj s sodelovanjem civilne zaščite ter tovarnami. Na občinskem gasilskem tekmovanju je članska desetina zasedla prvo mesto, mladinci pa so prvo mesto delili z desetino iz Srednje vasi. V počastitev občinskega praznika smo priredili zabavno igro z žogo med desetinami Kamnik in UTOK. Bistrica je bila takrat enako mokra in mrzla za gledalce kakor tudi za igralce.

V preteklem letu je umrl najstarejši član društva tov. Lampič Leopold, ki je bil 63 let zelo delaven in požrtvovalen funkcionar ter poveljnik. Ker je tov. Uršič Albert že v 83 letu starosti in kljub močni naravi večkrat bolan, a delo v društvu zahteva polno angažiranje, se je umaknil s predsedniškega mesta. Bil je 23 let predsednik društva, ki ga je vsa leta zelo dobro in požrtvovalno vodil, kar dokazuje napredek društva vsa leta po vojni. Upamo, da nam bo še nadalje pomagal s svojimi izkušnjami in nasveti. Za njegovo požrtvovalno delo ga je društvo že pred leti imenovalo za svojega častnega predsednika, a gasilska zveza Slovenije ga je odlikovala z visokim odlikovanjem. Na mesto novega predsednika so člani izvolili mlajšega in zelo požrtvovalnega gasilca tov. Boža Janežiča.

V tekočem letu je sprejelo društvo načrt, da poleg obnove voznega parka poveča članstvo, še bolj sodeluje s civilno zaščito, priredi razna tekmovanja ter pripravo na proslavo 90-letnice ustanovitve društva, katero bomo praznovali v prihodnjem letu.

Občni zbor je pozdravil republiški poslanec in sekretar obč. konference SZDL tov. Franc SVETELJ. Med ostalim izvajanjem je med drugim pojasnil pomembnost sprejetja novega zakona o varstvu pred požari za razvoj gasilstva. Tako se bo prispevek DOZ povečal od sedanjih 4 % na 6 % od požarnih premij za nabavo orodja in opreme, ostalo skrb pa bi prevzela skupščina po svoji zmožnosti.

Tov. Mirko Gorjup, referent za požarno varnost na občini, je poročal o izvršenih pregledih. Občinska komisija je pregledala 36 podjetij ter 139 trgovin in poslovalnic ter jih opozarjala na nevarnost požarov in raznih nedostatkov. Vedno večja nevarnost požarov je v naseljih Velike Planine, kjer ni skoraj nič urejenega za varnost, posebno ob vedno večjem obisku turistov. Tov. Alojz Konda je v imenu novoustanovljenega gasilskega društva Svilanit pozdravil občni zbor z željo po čimboljšem sodelovanju. Naglasil je, da je za izboljšanje požarnega varstva treba urediti dostope v strugo Kamniške Bistrice, vgraditi nove hidrante in sodelovati s civilno zaščito o razvrstitvi članstva po gasilskih enotah.

Ob zaključku je tov. ing. Franc Dolenc pozval vse gasilca k intenzivnemu delu in sodelovanju z vsemi organizacijami za dosego še večjega uspeha pri delu za požarno varnost Kamnika, industrije in vse občine.

B. J.

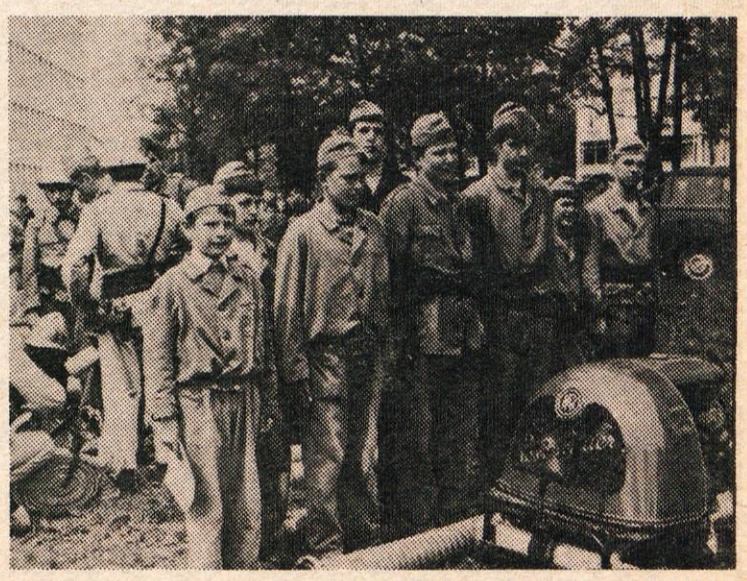

MLADINSKA DESETINA KAMNIŠKIH GASILCEV OB SVOJI ROSENBAURCI: Mladi gasilci Kamniškega gasilskega društva vabijo v svoje vrste.

IMENA NOVIH ULIC V KAMNIKU

Pred bližnjim popisom prebivalstva je bilo potrebno dati imena novim cestam, ulicam in potem, ki so nastale na novih gradbiščih. Tudi hiše bodo dobile odgovarjajoče številke, da bo do popisa prebivalstva vse nared. Tako je odločila občinska skupščina na zadnji seji.

V Novem trgu so v smeri proti Kratni nastala nova naselja, ki se bodo še razširila. Zato se bo zdaj dosedanje oštevilčenje hiš Novega trga zaključilo pri odcepu cest v bližini Doma invalidne mladine. Cesta, ki vodi proti Kratni, Staremu gradu in Palovčam, se bo imenovala Palovška cesta. Ob njej je že zdaj veliko hiš. Od nje se proti levi odcepi ulica, ki vodi v naselje montažnih hiš. Ta ulica se bo imenovala Bevkova ulica po nedavno umrlem pisatelju Francetu Bevku. Ulica, ki se vrh klanca odcepi v desno, pa bo Lobodova ulica, poimenovana po kiparju Petru Lobodu.

Za drevesnico, onkraj železniške proge, sta nastali dve novi ulici. Tista, ki veže Paglovčevo in Aleševčevo ulico, se bo imenovala Koželjeva ulica po slikarjih Matiji Koželju in sinovoma Maksu in Antonu. Pot, ki se odcepi od Paglovčeve ceste, pa bo pot Marije Vere, imenovana po sloviti gledališki igralki.

Na zapriškem polju sta na Benkovičevih njivah med ulico Kamniško-zasavskega odreda in Rozmanovo ulico dobili imeni dve ulici. Tista, ki je vzporedna obema imenovanima ulicama, bo po slikarju Ivanu Vavpotiču dobila ime Vavpotičeva ulica, prečna ulica pa po skladatelju in pevovodji Lire Cirilu Vremšaku Vremšakova ulica.

Na Bakovniku je na trškem polju med Ljubljansko cesto in železniško progo dobilo imena pet novih ulic. Med Bakovniško cesto in železniško progo so tri ulice. Tista, ki je prva vzporedna s progo, je bila imenovana po tiskarnarju Antonu Slatnarju Slatnarjeva ulica, srednja ulica je Šipkova, najbližja Bakovniški cesti pa Meninska ulica. Med Bazoviško in Prvomajsko ulico sta dve novi prečni ulici, vzporedni z Ljubljansko cesto. Najbližja Ljubljanski cesti je Rudniška, druga pa Črnivska ulica.

Od kod imena Šipkova, Meninska, Črnivska in Rudniška ulica? Tu je upravni organ, ki je pristojen za izvedbo priprav za imenovanje novih ulic, želel poudariti imena nekaterih najvažnejših krajev iz junaške dobe borb proti okupatorju.

Rudniška ulica

Na robu kamniške občine leži vas Rudnik, kjer so od leta 1941 vsi vaščani enotno sodelovali z borci NOB in jih podpirali, vsi moški pa so bili aktivni borci. V Rudniku je sredi najhujšega terorja delala tiskarna 7 A, 6. 1. 1945 pa jo je okupator napadel in uničil, vsi delavci, skupno s člani okrožnega komiteja, pa so padli junaške smrti. V partizanskih borbah je iz te male partizanske vasi padlo tudi 15 moških.

Šipkova ulica

V maju 1943 je bil na Šipku zbor borcev kamniškega, zasavskega in savinjskega bataljona. Na Šipku je bila 6. avgusta 1943 ustanovljena VI. SNOB Slavka Šlandra. Tu je bila partizanska relejna kurirska postaja.

Meninska ulica

Menina je nudila s svojimi prostranimi gozdovi zatočišče borcem skozi vso dobo osvobodilnega boja. Tu so bila taborišča brigad in enot XIV. divizije. Na Menini so zavezniki odmetavali municijo in vojaški material.

Črnivška ulica

Na Črnivcu je Kamniški bataljon 16. junija 1942 napadel okupatorjevo utrjeno postojanko. Padlo je 24 sovražnikov, 6 pa jih je bilo ujetih. Povsod v imenovanih krajih so postavili spomenike.

V rubriki „Ali jih poznamo? " pa bomo v tej in naslednjih številkah „Kamniškega občana" zvedeli, po kom so bile še poimenovane nove kamniške ulice. Po nekaterih od teh imen, ki jih predstavljamo v rubriki „Ali jih poznamo? ", pa bodo poimenovali ulice, ki bodo v bližnji bodočnosti nastale na novih gradbiščih.

ALI JIH POZNAMO?

KIPAR PETER LOBODA

Lobodova družina izhaja iz Homca, vendar se je Peter rodil v Domžalah 26. julija 1894. Oče je bil delavec. Peter je že kot otrok rad oblikoval iz ilovice razne predmete in izrezoval okraske iz lipovega lesa. Izučil se je pri rezbarju in podobarju Karlu Hrovatu v Domžalah, pomočniški izpit pa je napravil pri mojstru Juliju Weiblu v Kamniku. Na obrtni šoli v Ljubljani je bil učenec prof. Pengova in Repiča, v Zagrebu pa je z odličnim uspehom na akademiji diplomiral pri kiparju Ivanu Meštroviču. Pri njem je nato delal še leto dni pri ustvaritvi Grgurja Ninskega za Split in Indijancev za Chicago. V letih 1929 do 1938 je delal v svojih ateljejih v Domžalah in na Homcu, kjer je napravil največ svojih del. V letih 1939 do 1948 je živel v Zagrebu, od 1948 pa je bil do smrti, 29. februarja 1952, docent na akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani, kjer je tudi pokopan. Za njim so ostale velike vrednosti kiparske umetnosti.

POVEDANO NA GLAS

Na seji iniciativnega odbora za ustanovitev kulturnih skupnosti v Kamniku o obravnavali predlog statuta. Sestavljavci so poleg skupščine in izvršnega dbora predvideli tudi tako imenovana posebna telesa za posamezna podočja. Večini članov ta izraz ni posebno ugajal. Nekdo je pripomnil, da bi se ka telesa kaj kmalu spremenila v trupla, če ne bodo aktivna. Odbor se je ato odločil za komisije. Aktivnost je zajamčena!

● ● ●

Zadnji čas smo pri razpisih za delovna mesta direktorjev priča pojavu, da oklepaju stoji besedica reelekcija. Torej plačujemo drage objave, da pomo, da iščemo direktorja, ki ga ne rabimo, ker bo stari ostal. Razmetanje denarja? Ne, varčevanje, ker prihranimo denar za telefonska vprašanja: Tovariši, ali mislite resno, ali se lahko javim itd.!

● ● ●

Na višku smučarske sezone (v soboto 13. februarja popoldne) dobimo v ifeju spodnje postaje žičnice na Veliko planino na vprašanje, če imajo sendvič, ali hrenovko (oboje je na ceniku!) odgovor, da so za ves teden dobili le deset hrenovk, sendvičev pa tudi nimajo. Kaj nam pa morejo . . .!

● ● ●

Potem, ko že precej dolgo sneži, vmes pa padajo tudi kaplje dežja smučarji kljub temu smučajo ob sedežnici. Seveda bi bilo ob takem vremenu bolj toplo, če bi na sedež položili filc, ki ga imajo itak pripravljenega v te namene. Toda, ko jih opozoriš na to, ti odvrnejo: „nas prav nič ne briga, če te zebe." Uslužnost . . .!

● ● ●

V gostišču na Zelenem robu na Veliki planini med gosti zaman iščete natakarja. Če Vam ga uspe najti, fant je namreč kar v „civilu", v športni srajci brez površnika ali kakega predpasnika, in ga povprašate, če pri Ljubljana-transport premorejo kako gostinsko uniformo, vam bo povedal, da raje plača sanitarnemu pet jurjev, kot bi vsak dan pral belo srajco. Sanitarni pa se malokdaj zmoti, da bi zašel na Veliko planino. Lahko bi se kdaj povzpel vsaj do hotela na Šimnovcu, da bi mu postregli z limonado v počenem kozarcu . . .

Naj se razvija turizem!

● ● ●

V hotelu Šimnovec se tudi zgodi, da morajo vsi gostje ob času kosila zapustiti hotelske prostore in dati s tem mesto za „hotelske goste", ki bodo kosili. No, potem pa se lahko ponovno oglasijo tudi tisti, ki si bodo privoščili le enolončnico, ki je vključena v celo dnevno vozovnico. Usmiljeni niso tudi med sneženjem in v vetru . . .

● ● ●

APNENIČARSTVO V ZATONU

Leta 1925 je bilo v dolini Bistrice od doline Črne in Stahovice do Spodnjih Stranj 48 apnenic. Največ je bilo pletenih in sproti napravljenih iz smrekovega vejevaja za enkratno uporabo in le malo zidanih in stalnih. Zdaj žgejo na vsem tem prostoru 4 ali 5 apnenic. V času najživahnejšega obratovanja apnenic so bili največji odjemalci apna vinogradniki iz Vojvodine, ki so rabili apno za škropljenje vinske trte. Novi pripravki za škropljenje so skoro izrinili apno iz uporabe.

● ● ●

KOLIKO SE JE DVIGNIL PROMET?

Pred 10 leti ali točno 1. junija 1960 so prešteli, koliko vozil je šlo v obeh smereh na cesti mimo poslopja osnovne šole Tomo Brejc. Našteli so 1852 kolesarjev, 240 mopedov, 284 motorjev, 404 osebne avtomobile, 92 avtobusov, 210 vprežnih vozil, 760 tovornih avtomobilov. Skupno je bilo torej ta dan od zgodnje jutranje ure do noči na cesti 3842 vozil. Presenča veliko število tovornih avtomobilov. Zanimivo bi bilo, koliko je promet narastel v 10 letih.

Naše delo ni lahko

Ob zaključku prvega polletja šolskega leta 1970/1971 je učiteljski kolektiv na posebni osnovni šoli na Homcu z zanimanjem poslušal poročilo ravnatelja šole, v katerem je bila prikazana celotna slika dosedanjega dela na šoli in njeno materialno stanje. Iz poročila je bilo razvidno, s kakšnimi učenci se mora ukvarjati v tem letu učni kader in da je res hvalevredno, da kljub vsemu dosega tako dobre učne in vzgojne uspehe.

Od 171 vpisanih otrok je po duševni prizadetosti 112 mejnih primerov, 45 lažjih in 16 težjih debilov ter 3 imbecili. Vzgojno zanemarjenih je 86 otrok. Pri 70 otrocih sta oba roditelja zaposlena, pri 78 samo eden, pri sorodnikih živijo 3 otroci, pri rejnikih 10 otrok in v internatu je 11 otrok. Pri dveh otrocih ni nobeden od roditeljev zaposlen. Večina otrok je od šole oddaljenih od 5 do 20 km, zato sta potrebna kar dva šolska avtobusa za dopoldansko izmeno, za popoldansko izmeno pa se morajo otroci posluževati rednih avtobusov.

Socialna struktura družin, iz katerih izhajajo otroci te šole, nam kaže, da je 130 otrok iz delavske družine, 19 iz kmečke, 6 iz uslužbenske, 6 iz obrtniške in 10 otrok iz družin upokojencev in ostalih. Socialen položaj teh družin je pri 47 otrocih dober, pri 60 srednji, pri 36 slab in pri 28 otrocih zelo slab. Urejene razmere so le pri 96 družinah, neurejene pri 75 družinah. Skrb staršev za otroke je pri 96 družinah zadostna, pri 75 družinah premajhna. Zato bi 72 teh otrok potrebovalo posebno varstvo, 51 družin teh otrok pa bi bilo potrebno posebno obravnavati po socialnem delavcu. Pri 28 otrocih so matere samohranilke, 34 otrok živi v nepopolni družini. Tako je dejansko stanje, s katerim se je moral kolektiv šole sprijazniti. In kakšni so bili učni in vzgojni uspehi ob zaključku prvega polletja tega leta?

Izdelalo je 151 otrok in to z odličnim uspehom 3, s prav dobrim 62, z dobrim 78, z zadostnim pa 8 učencev. Skupaj 88 %. Negativnih je bilo 18 in dva neocenjena.

Pri vsem tem prizadevanju pa ima šolski kolektiv še druge težave. Polovica učnega kadra mora poleg opravljanja svoje službe še izredno študirati na Pedagoški akademiji in polagati izpite. Druga taka težava pa je ogrevanje šolskih prostorov, ker so dosedanji mali kamini dotrajani. V načrtu je centralna kurjava, načrti so že izvršeni, delo samo pa še ni opravljeno iz raznih razlogov, med katerimi so v prvi vrsti finančna sredstva. Šolski kolektiv upa, da bo tudi to čimpreje rešeno. N. V.

POLNA SMUČIŠČA NA VELIKI PLANINI: Lepe februarske dni so številni ljubitelji smučanja izkoristili za smuko na velikoplaninskih smučiščih. Kot kaže naša slika, je bila sedežnica od Šimnovca na Zeleni rob vedno polna navdušenih smučarjev, čeprav je bilo treba včasih čakati več kot pol ure. Nič bolje ni bilo ob vlečnici v Tihi dolini. Šele v zadnjih dneh so se pri Ljubljana-transport spomnili in postavili vlečnico tudi pri vodnjaku.

OBČNI ZBOR KAMNIŠKEGA AMD

Minuli mesec so člani kamniškega avto moto društva pri pravili v mali dvorani Doma redni letni občni zbor, na ka terem so pregledali delo v minulem dvoletnem obdobju in s pogovorili o perspektivah za prihodnje delo.

Že slaba udeležba je pokazala na nekaj, ki kaže, da ni vs lepo in prav. Prav zato so udeleženci precej ostro kritiziral obveščanje.

Iz poročila dosedanjega predsednika se je videla prece raznovrstna dejavnost društva. Poleg šolske in športne dejav nosti je prevladovala gospodarska dejavnost, o čemer se je razvila zelo ostra in burna razprava.

Ob ugotavljanju možnosti za nadaljnje delo AMD so s odločili za zmanjšanje dejavnosti in se bodo preusmeril predvsem v oblike dela, ki so specifične za vsa druga avto moto društva.

Na seji so izvolili tudi nov 15-članski upravni odbor, ki je nato na svoji prvi seji izvolil za predsednika nekdanjega člana upravnega odbora in večletnega predsednika Pavla Volkarja ter tri podpredsednike.

Avtomobilist Marjan Špende brez konkurence v Cerkljah

Najuspešnejši rally tekmovalec v Kamniku Marjan Špende je na motoskjoeringu v Cerkljah dosegel 1. mesto. To je tekmovanje, kjer avto vleče smučarja. Po zaledenelih ovinkih, kjer bi nedeljski šofer vozil počasi in previdno, je drvel, kot da je na avtocesti. Pri tem je bilo vozilo večkrat povprek čez cesto kot naravnost. Vendar je izkušeni voznik avto popolnoma obvladal. Očitno pa je bila hitrost prevelika za sicer izkušenega smučarja Petra Slaparja iz Cerkelj, ki je padel. Kljub temu sta bila za več kot pol minute pred drugo uvrščenim. Njun čas 4' 14" je tudi za 32 sekund boljši od starega rekorda. Vsega je nastopilo 21 tekmovalcev.

Izvolili smo nov upravni odbor AMD Kamnik. Po nekajletnem premoru je mesto predsednika zopet prevzel ing. Pavle Voljkar. Posebna skrb bo letos namenjena avtomobilskemu rallyju, športu, ki se v Jugoslaviji šele razvija, ima pa že tudi v Kamniku uspešne predstavnike. Ustanovljena je ekipa 4 tekmovalcev: Matevž Štefe Citroen DS, Marjan Špende Austin 1300 GI, Zvone Modrej Renault 8 1000 ccm, Viktor Gantar Zastava 750 nacionalni razred in Lado Burja v kategoriji do 1000 ccm.

Ker je v ekipi že nekaj znanih imen, Štefe je bil pred leti državni prvak, se za ekipo močno zanima med drugimi tudi ILIRIJA iz Ljubljane. Pripravljena je nuditi finančno pomoč v zameno za reklamiranje njihovih izdelkov. Prav bi bilo, da se za takšen način reklame odločijo zlasti kamniška podjetja, saj bo ekipa AMD Kamnik nastopala pod imenom mesta, v katerem so registrirana, po vsej državi. vg.

TVD »Partizan« ponovno v telovadnici?

Pretekli ponedeljek se je sestalo nekaj nekdanjih aktivnih delavcev pri TVD „Partizan", da bi se pogovorili o ponovni oživitvi dela društva. Kot je znano, o delu „Partizana" že nekaj let nismo ničesar slišali, če pa smo, je bilo to kratko rečeno „ne dela". Nesmiselno bi bilo iskati vzroke nedelavnosti, ko je jasno, da imamo za 1800 šolskih otrok in precejšnje število športnih klubov le dve telovadnici, ki sta obremenjeni, skoraj bi lahko rekli, kot cesta. Prvenstvena dejavnost „Partizana", to je delo s predšolsko mladino in rekreacija starejših, pa je skoraj izključno vezana na telovadnico.

Po prizadevanjih občinske konference SZDL in ob razumevanju vodstva šole Toma Brejca se je našlo nekaj prostih uric tudi za delo TVD „Partizan".

„Partizan" ima sedaj na razpolago telovadnico, kot sledi:
- sreda – od 16.50 do 17.35 in od 21. do 22. ure;
- petek – od 16 do 16.45 in od 21. do 22. ure;
- sobota – od 18.30 do 19.45.

Na omenjenem sestanku so se prisotni dogovorili, da bodo proste popoldanske ure (ki so žal le šolske ure) izkoristili za vadbo s predšolsko mladino en dan in en dan za vadbo šolske mladine od prvega do tretjega razreda. Zares bo težko stlačiti v tričetrt urice vadbo s preoblačenjem in vsem ostalim, vendar so bili prisotni mnenja, da je bolje nekaj kakor pa nič.

Večerne ure naj bi bile namenjene za rekreacijo starejših letnikov, seveda če se bo pokazal interes za deveto uro zvečer.

Z vadbo bo TVD „Partizan" pričel s 1. marcem v upanju, da mu bo uspelo narediti, kar je v njegovi moči.

K sodelovanju bo skušal pritegniti vse nekdanje vodnike, profesorje telesne vzgoje na kamniških šolah in študente Visoke šole za telesno vzgojo na kamniškem področju.

Mogoče ne bi bilo napak pomisliti tudi na oživljanje dela „Partizana" v Mekinjah in Komendi, ki sta tudi pred leti uspešno delovala, ter na ustanovitev podobnega društva v Stranjah, ki so z novo šolo in telovadnico dobile, lahko bi rekli, idealne pogoje za tovrstno telesnovzgojno dejavnost.

J. M.

OBVESTILO!

Področni zbor učiteljev in trenerjev Kamnik organizira

SMUČARSKI TEČAJ ZA ODRASLE

ki bo na Veliki Planini v času od 1. 3. do 6. 3. 1971 s pričetkom ob 9. uri pri hotelu Šimnovec. Vsa pojasnila dobite v poslovalnici »TURIST« Kamnik, Titov trg, kjer se tudi lahko prijavite.

Tudi letos za pokale

Tudi v letošnjem letu bo občinski sindikalni svet organiziral sindikalne športne igre. Najprej bodo na vrsti zimske športne igre in to tekmovanje v veleslalomu za moške in ženske na smučiščih Velike planine. Tekmovanje bo verjetno v začetku meseca marca. Izvajalec tekmovanja bo Področni zbor učiteljev in trenerjev smučanja. Pričakovati je, da bo udeležba tekmovalcev iz kamniških sindikalnih organizacij še večja, kot je bila v lanskem letu, ko je nastopilo 98 tekmovalcev in tekmovalk. Organizator upa, da do tekmovanja ne bo zmanjkalo snega, tekmovalnega duha in veselega razpoloženja.

Za letne športne igre predvideva ObSS šest panog, torej dve več kot v lanskem letu. Novi panogi naj bi bili kegljanje in plavanje. Za organizacijo teh iger je ObSS imenoval posebno komisijo, ki bo v sodelovanju s posameznimi športnimi klubi pripravila vse potrebno za nemoten potek tekmovanj. J. M.

MLADI SMUČARJI NA VELIKI PLANINI: Učenci kamniških so tudi letošnje šolske počitnice izkoristili za pridobivanje nov znanja in delovnih moči na smučiščih v Tihi dolini. Na sliki učenci osnovne šole Toma Brejca, ko se pod vodstvom učitel telesne vzgoje spuščajo ob žičnici v dolino.

Iz inventure športnih klubov v letu 1970

ODBOJKA

Za odbojkarski klub je bila lanska sezona najuspešnejša. V I. slovenski ligi so zavzeli v jesenskem delu odlično 4. mesto. Že v prvi tekmi so pripravili presenečenje in premagali ekipo Izole s 3:2. Na zimskem turnirju so pripravili še eno presenečenje, saj so premagali Fužinarja iz Raven na Koroškem in zasedli tretje mesto.

Uspešni so bili mladinci, saj so zasedli drugo mesto v republiki, čeprav se niso udeležili enega turnirja. Ženska ekipa je zaradi pomanjkanja denarja odpovedala tekmovanje v I. slovenski ligi.

Teh uspehov smo še bolj veseli, saj je nekaj starejših igralcev prenehalo z aktivnim igranjem. Obetajo se nam še lepše in razburljivejše tekme v Kamniku.

KOŠARKA

Košarkarji so tekmovali v ljubljanski skupini in zasedli prvo mesto s tem, da niso izgubili nobene tekme. Na finalnem turnirju so pokazali zopet dobro igro, tu so bili zopet prvi in osvojili pokal in pravico do nastopa v II. slovenski ligi. To je za mlad kolektiv vsekakor uspešno leto.

Poleg tekmovalnih uspehov pa so si s prizadevnim delom pridobili razsvetljavo na igrišču.

Skrbijo pa tudi za naraščaj v klubu, da ob menjavi generacij ne bi bil boleč prehod.

ROKOMET

V lanski tekmovalni sezoni so se rokometaši plasirali v ljubljansko consko ligo. Po jesenskem delu so zasedli 9. mesto. Kot novinec v ligi so prav nesrečno izgubili nekaj tekem. Z več športne sreče bi bili lahko na višji lestvici. Upajmo, da bodo v spomladanskem delu zaigrali z več sreče.

Pohvaliti moramo žensko ekipo, ki prav tako tekmuje v ljubljanski conski ligi, saj po jesenskem delu zavzemajo prvo mesto.

Mladinska ekipa z uspehom tekmuje v ljubljanski občinski ligi. Tudi v tem klubu dobro skrbijo za nove moči.

PLAVANJE

Po večletnem premoru je plavalni šport ponovno zaživel. V lanskem letu je bilo odprto klubsko prvenstvo Kamnika. Udeležilo se ga je več kot 30 plavalcev. Med njimi so bili tudi nekateri starejši, ki so v plavalnem športu pred leti nekaj pomenili v Sloveniji.

Odigrani sta bili dve waterpolo tekmi med staro in mlado generacijo, obakrat so zmagali starejši (9:3, 10:4).

Plavalni klub je organiziral tudi plavalno šolo, te se je udeležilo 31 neplavalcev in več kot 60 % jih je splavalo. Šola je trajala 12 delovnih dni.

BOKS

Organizirali so več prijateljskih dvobojev in remij. Kot poslastica za ljubitelje tega športa so bile profesionalne borbe. V enem od ekshibicijskih nastopov so nastopili dvigalci uteži iz Prevoj. Za ta šport se navdušuje mladina, vadi jih pa tov. Gale.

AVTO-MOTO

AMD Kamnik ima že vrsto let izkušenega dirkača, to je Janko Štefe. Lansko leto je osvojil državno prvenstvo v kategoriji do 125 ccm, v razredu do 50 ccm pa je bil drugi. Zmagal je tudi na tujih dirkališčih.

Poleg Štefeta je tu še Marjan Špende, ki je uspešno tekmoval v rallyju in v kategoriji do 50 ccm.

Pozabiti pa ne smemo še motorista Kralja, Preševega in rally vozača Gantarja.

Štefe in Špende sta za uspehe v lanski sezoni dobila priznanje od AMZ Slovenije.

SMUČANJE

V lanski sezoni so smučarji dosegli lepe uspehe, ki so jih dosegli z načrtnim delom, predvsem z mladino.

Naj navedem primer mladinca Bojca Šunkarja, ki je na mladinskem državnem prvenstvu v alpski kombinaciji zasedel 6. mesto.

Uspešne so bile tudi druge vrste, saj so kot klub 16. v državi in 11. v Sloveniji.

Poleg tekmovanj pa so skrbeli tudi za rekreacijsko smučanje. Organizirali so vrsto smučarskih tečajev za mladino in odrasle.

G. B.

TRADICIONALNI SMUK

Na Milem vrhu pri Kamniku je bil tradicionalni smuk, ki ga je organizirala tovarna TITAN.

Vreme ni bilo naklonjeno tekmovalcem, saj jih je ovirala megla in južen sneg.

Člani veterani in mladinci so vozili 400 m dolgo progo, pionirji in pionirke pa 250 m. Višinska razlika je znašala 70 oziroma 30 metrov.

Po tekmovanju je organizator podelil zmagovalcem praktična darila.

Rezultati – pionirji: 1. Kometar 0; 17,1, 2. Peklav 0; 17,3, 3. Omahen 0; 18,5 pionirke: 1. Šunkarl 0; 15,3, 2. Lanišek 0; 18,1; mladinci: 1. Pibernik 0; 26,4, 2. Sedušak 0; 27,0, 3. Zabavnik 0; 27,1; člani: 1. Sedušak M. 0; 25,2, 2. Krumpestar 0; 26,3, 3. Vrhovnik 0; 31,8; veterani: 1. Jerin 0; 29,6, 2. Rems 0; 30,0.

GJURIN B.

Kamniški nogomet pred novo sezono

Kamniški nogometaši se marljivo pripravljajo na spomladanska tekmovanja. Zato je prav, če nekoliko pogledamo, kakšne rezultate so na domačem in tujih igriščih dosegli v pretekli sezoni.

Člani, ki nastopajo v podzvezni ligi, kjer tekmuje 12 ekip, so jeseni pristali na 7. mestu. Mladinci tekmujejo v mladinski ligi B skupine, dosegli so 5. mesto med 9 ekipami. Pionirji sodelujejo v pionirski ligi A skupine, pristali pa so na 5. mestu med 8 sodelujočimi ekipami.

K boljšemu uspehu v jesenskem delu tekmovanja je veliko pripomogla vrnitev nogometašev na prenovljeno igrišče v Mekinjah. Uredili pa so tudi zasedbo trenerjev, izboljšali obisk na treningih itd.

Nogometni klub Kamnik je v preteklem letu ustanovil tudi občinsko sindikalno ligo, v kateri je sodelovalo šest sindikalnih ekip. Najboljši so bili nogometaši Titana.

Kamniški nogometaši so se lani udeležili turnirja v Gladbecku v Zahodni Nemčiji. S tamkajšnjim klubom je namreč Kamnik navezal prijateljske stike.

Nogometna zveza Slovenije je ob petdesetletnici ustanovitve nogometne organizacije na Slovenskem odlikovala kamniški nogometni klub za dolgoletno uspešno delo.

To priznanje naj bo našim nogometašem spodbuda za uspešno nadaljnje delo. Dokončna ureditev igrišča in dograditev garderob na stadionu v Mekinjah, ki naj bi ga odprli ob letošnjem dnevu mladosti, bosta pomenili tudi za kamniške nogometaše boljše pogoje za njihovo delo.

KAMNIŠKI OBČAN

KAMNIŠKI OBČAN – Glasilo SZDL občine Kamnik – Ureja uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Franc Svetelj – Tehnični urednik Jana Lazar – Izhaja enkrat mesečno – Uredništvo in uprava: Občinska konferenca SZDL Kamnik, Ljubljanska 1 (zdravstveni dom), telefon 83-315 – tekoči račun 5014-8-92 – Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani